

Nils Moa

NORSKE EVENTYR

M U

MOA NILS
VESLE-KVINTEN: NORSKE EVENTYR

07070054962001

Norske eventyr

Vesle-Kvinten

Norske eventyr

fortalt og tegnet av

Nils Moa

N o r d e n F o r l a g 1 9 4 2

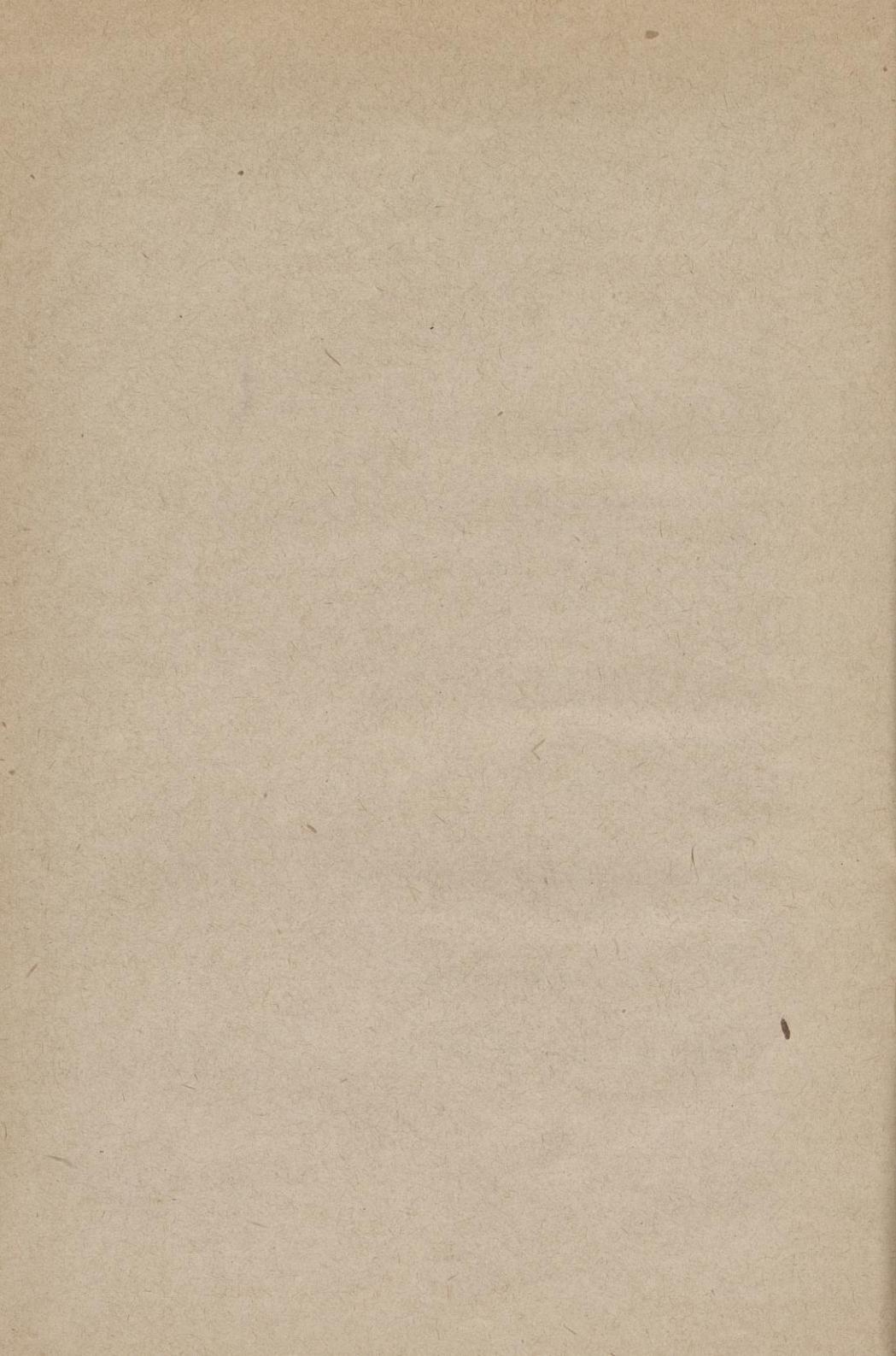
mu

lx, 1

Copyright 1942, Norden Forlag, Oslo
Trykk: Norden Boktrykkeri, Oslo

I n n h o l d :

Vesle-Kvinten og svala	side	7
Honingdronningen nord i engene.....	«	17
Kornet som skulde males	«	27
Tannverk i Storheia.....	«	35
Julekveld i Storheia.....	«	45
Vesle-Kvinten svever mellom liv og død	«	57
Vesle-Kvinten koker suppe som sier seks ..	«	65
Mikkel rev er lur, men —	«	73
Vesle-Kvinten og dragen	«	81
Sauene i Blåheimen	«	89
Rakkarmjølet og Tussesplintene	«	99
Den endeløse skogen	«	109
Hærbærntrøllet og de glade laksene	«	117
Selje-fløyten	«	125
Vesle-Kvinten bygger hønsegård	«	133
Gullharpen'.....	«	143
Greshoppene og de røde prinsene	«	153

Vesle-Kvinten og Svala

Vesle-Kvinten lå en dag
i blomsterbakken og koste seg over livet. Det var en
riktig fin sommerdag — blå himmel, sol og blomster og
sang av fugl; hele dagen var full av herlighet og glede.
En slik dag er som skapt til å ha det godt i, tenkte
Vesle-Kvinten, han jublet og sang av hjertens lyst og
tenkte ikke på denne verden.

Men best som han satt slik ble han var en liten svale
som stupte rett ned og ble liggende i blomsterbakken
og kave for livet.

— I all verden er det som går av deg da, vesle fjøra
mi? sa han idet han tok svala opp og strøk henne så vak-
kert over vingene.

— Au, au, vingene mine, pep svala. Jeg har vært i kast med en hauk, men så lot jeg meg falle rett ned til deg, for jeg visste du var så inderlig snill mot alle dyr. For jeg kjenner alle mennesker og troll i verden, og jeg vet hvor de hører heime. At du heter Vesle-Kvinten og bor i Storheia, vet jeg og. Kjære, snille Vesle-Kvinten — frels meg fra haukestyggen og døden, gi meg stell og levemåte og sikkert skjul!

— Du kan da vite det, vesle fjøra mi, svarte Vesle-Kvinten. Dermed ga han seg til å rusle inn i Storheia og stelte med fuglen det beste han kunde. Han ga den både mat og sårsalve og gjemte den inne i et musehull i berget.

— No ligger du der til du blir god igjen, sa han, og jeg skal passe på deg så ingen kommer og tar deg.

Som det led på syntes svala at *no* var den god igjen. Men ikke kunde den begripe hva den skulle gjøre til gjentjeneste for umaken og hjertelaget. Men dersom den på noen måte kunde stå til tjeneste, skulle Vesle-Kvinten lokke med disse ordene:

Dirri dirri snippet
tirilliti!
Svale svale swippen
tirilliti!

— I all verden hva går det av deg da, vesle fjøra mi? sa Vesle-Kvinten.

Så hendte det en dag langt om lenge at Vesle-Kvinten gikk og dreiv ørkesløs omkring på kongsjordene og grunnet over et og annet å ta seg til — uten at noe som helst vilde by seg. Men da han kom nærmere kongsgården, ble han var slik en evinnelig ståk og bråk. Det var noen som dreiv gjøn med en gammel kallkrok som hadde mistet hukommelsen sin. Den gamle gråt som en unge og visste ikke hverken fra eller til, og rundt ham sto folkehopen og holdt det gående med flir og fantord. Det verste var at ikke kongen kunde bare seg for latter han heller, enda han syntes det var vondt nok.

— Jaså, sa kongen, du vet hverken hva du heter eller hvor du hører heime, du mannen min. Men nå vil jeg love ut en av de gilde kvite hestene mine til den som kan bringe deg vel og vakkert heim.

Kongen lot dette lyse ut på kirkebakken, og samme dagen kom folk farende til kongsgården og bød seg fram. Først vilde lensmannen friste lykken. Han tok gamlingen med seg, og et par kongskarer skulde og bli med for å holde oppsyn. Det varte og rakk i både uker og måneder, men en vakker dag kom både lensmannen og gamlingen og oppsynsfolket tilbake med uforrettet sak.

— No har jeg fart i alle verdens retninger og lett

både i det vide og det brede, men neimen om jeg er kar om å finne huset til gamlingen, og ikke de folkene som kjenner ham heller, klaget lensmannen seg.

Kongen ble arg og ba lensmannen gå heim og legge seg og skamme seg.

Så dro futen avgårde med gamlingen og oppsynsfolket. De ble borte i både uker og måneder, men en vakker dag kom også de drivende tilbake igjen like nytteløst. Da ble kongen enda sintere og ba futen reise og ryke og aldri vise seg på kongsgården mer.

Og slik gikk det også med klokkeren, enda han var borte i vel så lang tid som de andre. Kongen ble så sint at det var bare på nippet han ikke hadde rundjult ham.

— Det er det samme det, sa kongen, fra no av lover jeg ut både prinsessen og det halve kongeriket til den som bringer den ulykkelige vel og vakkert heim. Men den som frister forgjeves, skal settes i bolt og jern på livstid.

No var det ikke mange som lystet å by lykken hånden lenger, men ridderen fra Dragelandet, kongsdatterens elskede, skulde likevel trosse alle farer, og dermed

dro han avgårde — enda kongsdatteren både tagg og ba ham om at han ikke måtte gjøre noe så galt. Det gikk ikke bedre der heller, og tross bønn og gråt ble han lagt i bolt og jern på livstid. For når kongen hadde sagt det slik, så skulde det slik være, renne så mye prinsessetårer og riddertårer det bare vilde.

Kongen ble no så sint at han raste som et uvær, og fra no av skulde den som prøvde lide det som verre var — døden.

Den eneste som meldte seg no var Vesle-Kvinten. Kongen lo så magen ristet og sa:

— Galt gikk det før og verre går det vel no, tenker jeg. Men ettersom du er så lei av livet, så kan du jo bare rusle i veg!

Vesle-Kvinten labbet avgårde med gamlingen og oppsynsfolket. Alle på kongsgården sto der og glodde etter dem, og lo gjorde de så det ga gjenklang i åsene.

Dirri dirri snippen
tirilliti!

Svale svale svippen
tirilliti!

ropte Vesle-Kvinten, og der kom svala flyvende ned og satte seg på hånden hans.

— Kjære svale, sa han, du som kjenner alle og som vet hvor de hører heime — vis meg dit gamlingen bor. Men dette sa han så lavt at ingen andre hørte det. Svala trippet og flakset i forvegen, og slik holdt de det gående til de langt om lenge kom fram til ei gammel, forblåst stue oppe i fjellet.

— Det er huset mitt, det er huset mitt! ropte gamlingen. Å jóje meg så gla jeg er! Takk skje lov og pris.

Da Vesle-Kvinten og oppsynsfolket kom til kongsgården og kongen fikk vite hvordan det var gått, lot han slottskanonen tordne og forkynne at no skulde det bli bryllup og stor stas og kongelig giftermål og alt i hop.

Men no hadde Vesle-Kvinten vært så lenge borte fra Storheia at hjertet hans gråt av lengsel etter heimen. Som belønning vilde han at kongen skulde løslate ridderen og gjøre ham til arvekonge, for han visste jo godt at ridderen og kongsdatteren var så urimelig gla i hverandre.

Dermed hadde han da også gjort en god gjerning.

Kom så og si at ikke troll har hjertelag.

Honningdronningen nord i engene

2 — Veslekvirten.

Trollgubben i Fagerheia var vidkjent for matvettet sitt. Det fantes ikke det troll i verden som var så matsjuk som han. Men ikke nok med det — han ville ha god mat og. Og fikk han ikke det, så satte han seg beint ned og gråt av strisinne. Det matslaget han syntes aller best om var honning. Når han riktig fikk smøre digert med honning på kakebleiene sine, koste han seg nesten glugg ihjel. Men det var bare ved det rene slumpetreff at det kom honning til Fagerheia, og det var så godt som uråd å få tak i den på skikkelig vis. Bidronningen nord i engene vilde hverken handle eller vandle med honningen sin, og derfor gikk det helst på livet løs med å stjele og plyndre fra kuben hennes så lenge som *det* gikk. Jo mer tjenerne til gubben stjal og rumsterte, jo dypere og

vondere ble stikkene etter de skarpe broddene. Til slutt ville ingen gi seg i krig med honningdronningen, og dermed ble gubben i Fagerheia så sint at det lyste av ham.

Som det led på kom han i hug at nå kunde han heller prøve med det gode. Og en vakker dag ruslet han avgårde nord i engene og snakket med bidronningen sjøl. Han gjorde seg så lekker og blid at bidronningen aldri før hadde sett noe blidere.

Jeg gir deg en tønne skinnende gull i mellomlag for en tønne honning, sa gubben.

— Gull har jeg ikke bruk for, sa honningdronningen.

— Ti store okser, spurte gubben.

— Okser har jeg ikke bruk for!

— Ti sekker korn da?

— Korn har jeg ikke bruk for!

— Ti sekker ull da?

— Ull har jeg ikke bruk for!

Mer hadde ikke gubben i Fagerheia å by på, og da visste han ikke annet å gjøre enn å komme seg heim og gråte seg i søvn. Og galt var *det* og, for da drømte han bare om honning igjen, og da ble det ti ganger verre når han våknet. Til slutt ble han så vill at han kløv opp på den høgste nuten i landet og skreik så høgt at all verden måtte høre det:

Oi oi oi! Øi øi øi!
En tønne gull,
ti store okser,
ti sekker korn,
ti sekker ull
til den som skaffer meg en tønne
med honning full
før jeg skal dø—ø—ø!

Da alskens troll og dyr fikk høre dette, tok de til å røre på seg. Men alt de kavde og sleit var det ingen honning å oppdrive hverken med det onde eller det gode, og gubben i Fagerheia ble så ulykkelig til sinns at han bestemte seg for å sette varme på bikuben nord i engene.

Så en dag tok han ildstålet med seg og ruslet nord i engene for å gjøre galmannsverk. Men i det samme han

skulde så varme, traff han Vesle-Kvinten som satt borti noen busker og tygde einerrot.

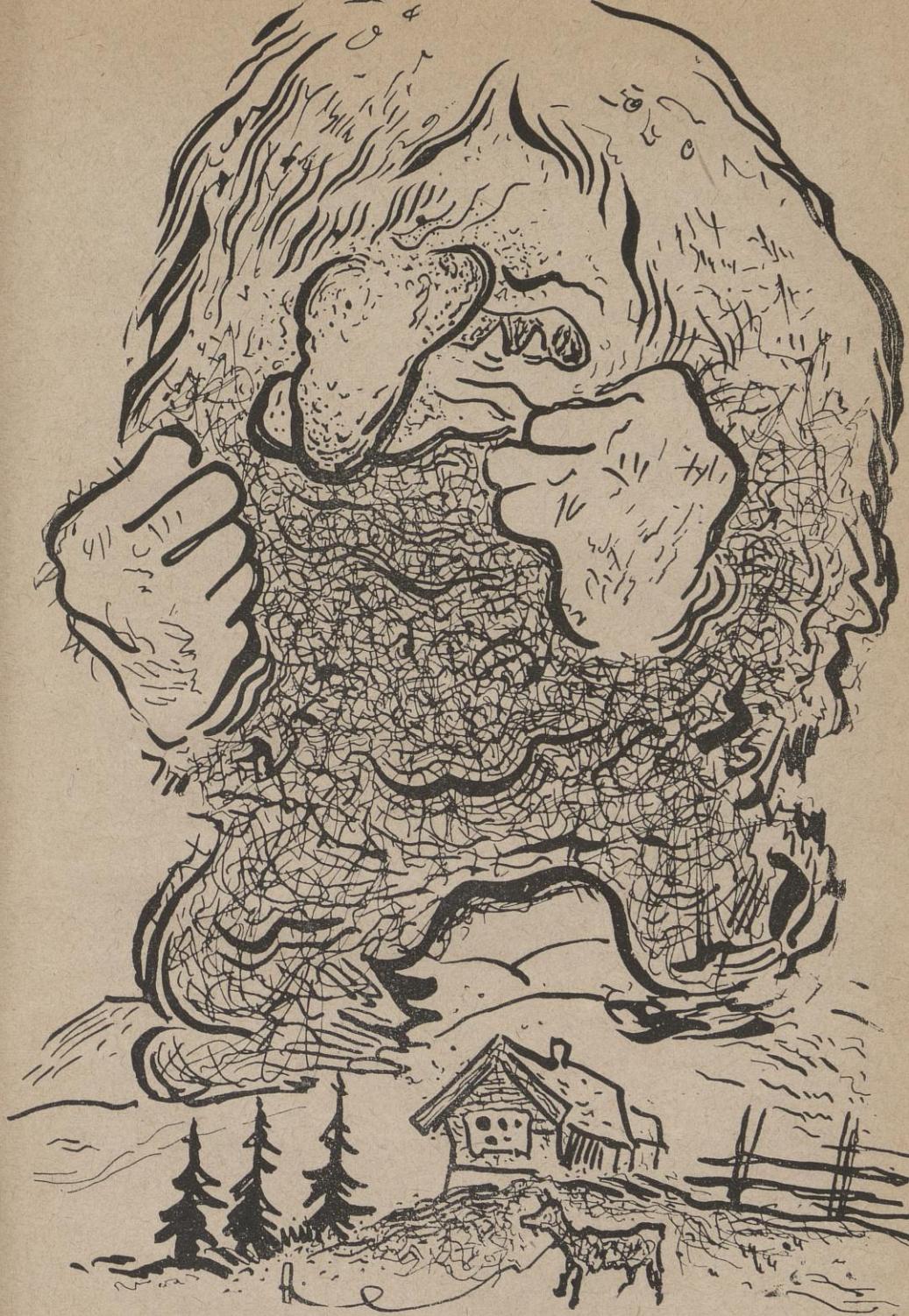
— God dag, Fagerheigubbe, sa han. Sannelig ser du både gul og farlig ut!

— Nå ja, det er vel ikke så underlig det, mente han. Når jeg ikke kan lure honning fra honningdronningen hverken med det onde eller det gode, så setter jeg like godt varme på hele sulamitten med det samme, og dermed frister ikke honningen heller lenger.

— Det var grovelig så stygg en gjerning det, du, svarte Vesle-Kvinten. En slik gjerning lønner seg aldri. Men dersom du vil vente i sju uker så skaffer jeg deg gjerne en tønne med honning, om du vil.

Jo jo, mente gubben, én venter aldri for lenge når en venter på noe godt. Men han hadde no sine tvil likevel da. Ikke for *det* — hadde han ventet så lenge, kunde han da vente en stund til. De ble enige om dette og gikk til hver sin kant.

Da det hadde gått en tid, gikk Vesle-Kvinten omkring i engene og sådde blomsterfrø i flere mils omkrets. Og som han gikk slik og stullet, kom honningdronningen summende bortover til ham.

Trollgubben i Fagerbrekka ble dugelig sint.

— Hva skal dette bety da, gutten min? spurte hun.

— Å, jeg syntes så gruelig synd på deg, kjære honningdronning. For når jeg så hvor ussett stell det var med blomsterhagen din, så kunde jeg ikke bli annet enn sørmodig på dine vegne, svarte Vesle-Kvinten.

— Jøss, det skal jeg si var hjertelag det, smilte honningdronningen. Og er det sant som du sier, så vet jeg ikke hva jeg skal gjøre deg til gjentjeneste. Men vil du ha ei tønne med honning når jeg har avlet den i hus om sju uker, så vil jeg med glede gi deg det!

— Tja, honning er nok gode saker det, vet du!

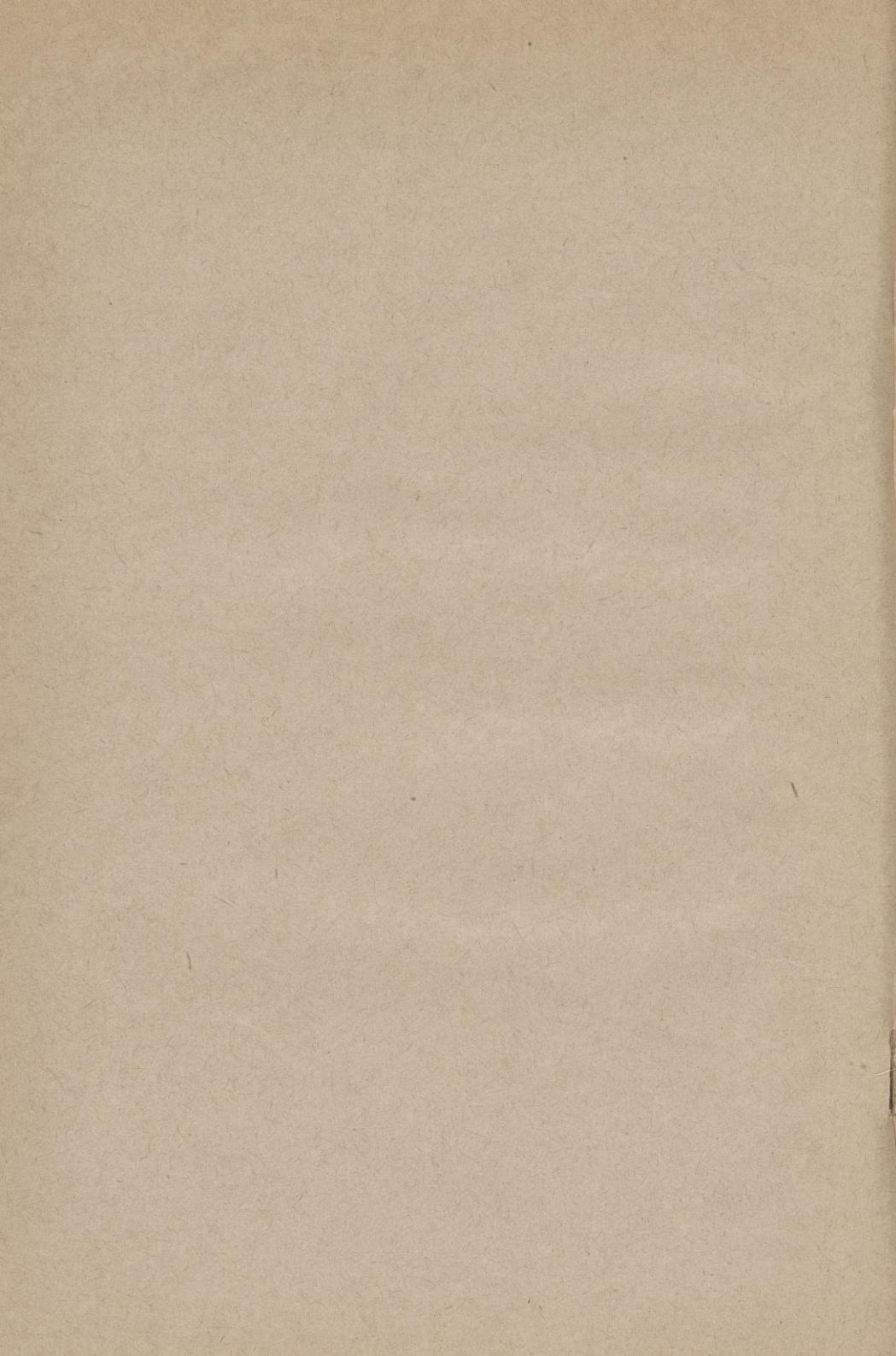
Da de sju ukene var gått, blomstret engene så det duftet lange veger, og dronningen og biene hennes hadde det travelt fra morgen til kveld med å hente næring fra blomst til blomst. Ja, det summet og sang hele dagen, så det var en lyst både å se og høre.

Og da Vesle-Kvinten kom til engene for å se på livet igjen, fikk han ei tønne av den aller fineste honningen. Men ikke nok med det, han fikk låne bihesten og bivognen og, og på den måten fikk han dratt det avgårde til gubben i Fagerheia.

Gubben ble så gla da han fikk se honningtønna at han gjorde rundkast og gol som den argeste vettlausing. Han ble så ustyrlig gla at han kalte vennene sine sammen til en stor fest i Fagerheia.

På denne festen kvad gubben til Vesle-Kvintens ære:

Hug å heil å kvi kvi kvanten
tru og sæl å kva kva Kvinten
oi å hoi å hyse fanten,
ei å mei å spli spli splinten.
Rakkaren Kakkaren, nikke mikke mur,
stunten å glunten Kvinten har tur.

Kornet som skulde males

et lakket så langt på året at det tok til å knipe med kakemjølet i Storheia. De skrapte og sopte det vesle sågrannet de hadde igjen i både kister og tiner, og dermed var det til å tenke på å fylle dem igjen.

— Skal vi ikke sveltefores, så er det jamen på tide at jeg rusler til kverna med kornet, sa Stor-Kvinten.

— Jaha, gryntet Gull, det er hverken for tidlig eller for seint det, snuppen min!

Stor-Kvinten slang kornsekken på ryggen og la avsted alt han var kar til. Det var en riktig varm solskinnsdag tidlig på høsten dette, derfor måtte han da også bli

både tørst og svett. Da han hadde fartet slik en stund, kom han borti et bergskar hvor et lite kildespring rant og rislet så vakkert fra ei sprunge i fjellet.

— Det var jamen et svinehell, så tørst jeg er, sa Stor-Kvinten og ga seg til å drikke av kildespringet. Men da han ble så passelig utørst, begynte kilden å jamre seg.

— I all verden hva er det du jamrer deg for da? spurte Stor-Kvinten.

— Å, jeg har så elendig et leie! Jeg renner ut i bare myrjøsset hvor jeg våtner og dør, og jeg som har drømt så vakkert om det store, frie havet. Kjære, snille deg, grav meg et nytt leie ned til elva, er du snill!

— Du kan grave leiet ditt sjøl, du — som om jeg ikke har annet å bestille! snøvlet Stor-Kvinten og dro sin vei.

Da han kom til kvernhuset, tømte han kornet opp i kverna, men da det kom til stykket vilde ikke kverna gå. Han både maste og raste, men like lite hjalp det, og til slutt ble han så harm og heit at han tok kornet med seg og ruslet heimover til Storheia igjen.

Det var ei tung bør, men etter som han hadde vært motig på tyngre saker før, så var han ikke kleinere karen no heller.

sens korn heller engang, skrek han. Så no blir vi pent nødt til å sveltefore oss likevel.

Brødknipa i Storheia ble større og større for hver dag som gikk, og da de siste kakebleiene gikk i trollene, ble de sittende der i nøden og vente på døden.

Da begynte Vesle-Kvinten å røre på seg.

— Nei, sa han, det lindrer ikke nøden å vente på døden, derfor gir jeg meg avsted med kornet. Enten blir det salt, eller så blir det galt — og verre enn galt kan det nå aldri bli! Så ruslet da Vesle-Kvinten avgårde. Det var en tung bør, men ettersom han hadde greid tyngre saker før, så var han ikke kleinere karen no heller. Men det var riktig en strålende solskinnssdag dette og, derfor ble han ordentlig tørst da han fikk se dette kildespringet som rislet og rant så vakkert fra sprungen i fjellet.

— Det var jamen et svinehell, så tørst som jeg er, sa han og ga seg til å drikke av kilden. Men da han ble så passelig utørst, begynte kilden å jamre seg.

— Hva i all verden er det du jamrer deg for da? spurte Vesle-Kvinten.

— Å, sa kilden, jeg har så usselt et leie. Jeg renner ut i bare myrjøsset hvor jeg råtner og dør, og jeg som

har drømt så vakkert om det store, frie havet. Kjære, snille deg, grav meg et nytt leie ned til elva, er du snill!

Det blir nok både stort og tungt arbeid det, tenkte Vesle-Kvinten, og liten tid hadde han og, men det var det samme det.

— Tvi flesk! sa han og spyttet i nevene. For sannelig var det synd at slikt godt vatn skulde dø i ung alder. Så laget han seg en dugelig hakke av eineren og ga seg til å velte et nytt leie som førte til elva. Da han var ferdig med det, sa kilden:

— Du er den første som har hørt min bønn, og nå kan du bare gå til kverna med kornet ditt, så skal jeg drive vasshjulet og steinen, jeg. Uten vatn blir det ingen kraft, uten kraft ingen mat, uten mat intet liv. Det må alle troll og mennesker vite som vil sitt eget beste. Og av sitt eget beste skal de også gi andre som trenger det, det ene henger i hop med det andre, ser du.

Ingenting er så sant som det en kilde kan få sagt, tenkte Vesle-Kvinten. Han takket for visdom og godt hjertelag, og så ruslet han til kverna med kornet.

Han hadde ikke før fått kornet i kverna før vatnet dreiv hjulet og hjulet dreiv steinen og steinen malte

kornet så mjølet føyk omkring ham. Da mjølet var ferdig og han fikk det i sekken, ruslet han heimover til Storheia, kvit som en baker over hele kroppen.

Da Stor-Kvinten fikk se denne kvite skikkelsen komme stavrende oppetter fjellet, flirte han og ropte:

— Jeg trur så sant du har vært på snøfonna jeg, gutt!

— Å nei, jeg har nok ikke det heller, sa Vesle-Kvinten og slengte sekken fra seg.

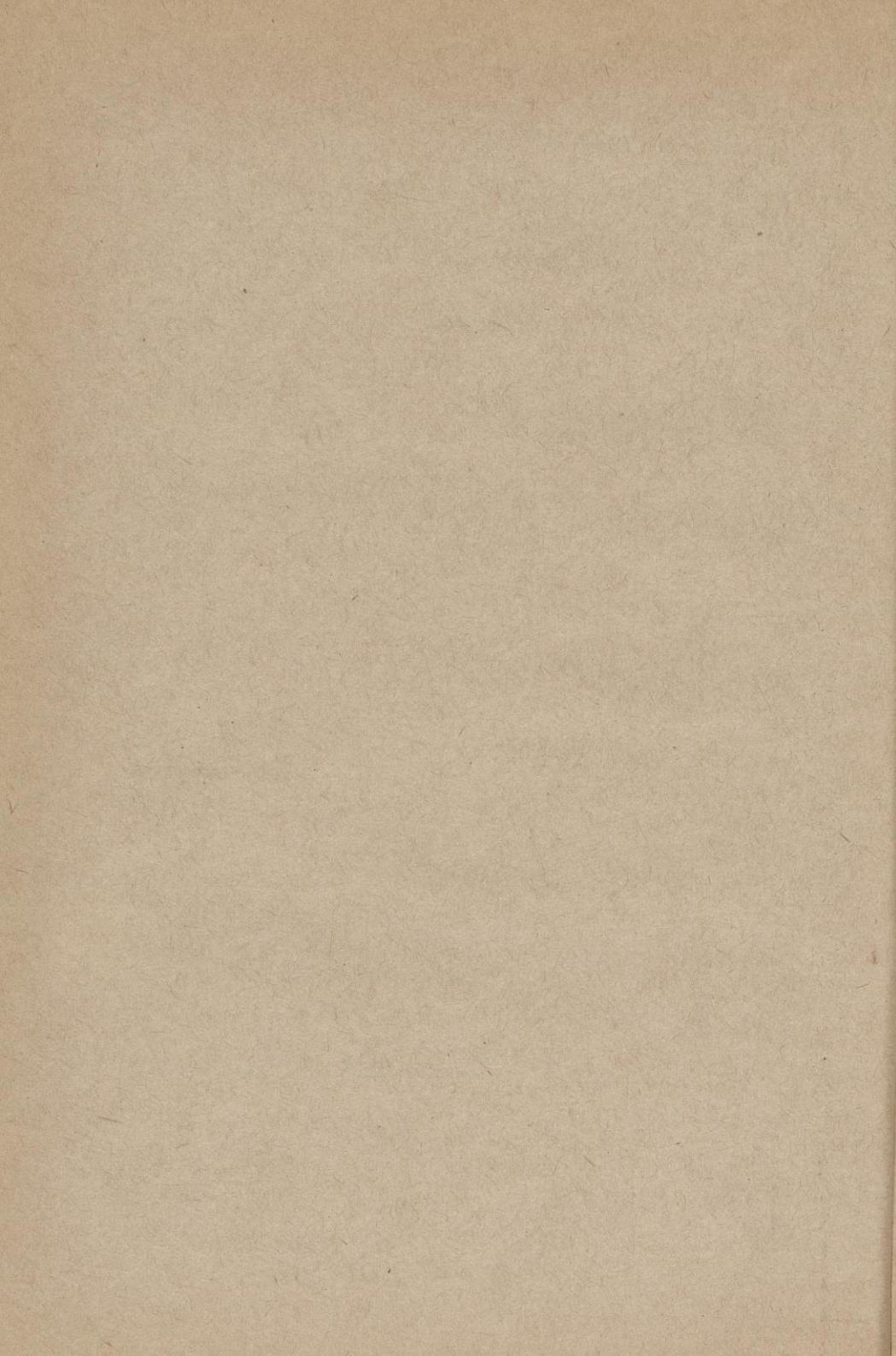
— Men åssen har du fått mjøl av kornet da?

— Jo, ser du, svarte Vesle-Kvinten og kravlet opp på en stor stein og klappet far sin på skulderen. Alle troll og mennesker som vil sitt eget beste må også gi av sitt eget beste til andre som trenger det — det ene henger i hop med det andre, ser du!

— Hau, hau. Hvor har du denne visdommen fra?

— Livets kilde, far min! Livets kilde!

Tannverk i Storheia

tor-Kvinten hadde fått slik ukristelig tannverk at det var reint kvisamt å være i hus med ham, slik som han murret og grein hele den slagne dag. For best det var satte han i et hyl som reint kunde få folk til å gå fra vettet. Gull og Vesle-Kvinten fikk ikke blund på øynene enten det så var dagen eller natta, og så gikk de der og ravet i bare ørska og ble halvtussete av hele ståket dag ut og dag inn.

Så en dag ble det riktig storgalt: Stor-Kvinten lå på brisken og remjet og skreik så det ljomet i Storheia. Både Gull og Vesle-Kvinten trodde så visst at de hadde mistet det vesle vettet de hadde igjen, så de kom seg ikke til hverken med stell eller levemåte den dagen. Da sa Gull til Vesle-Kvinten:

— Nå får du ta far din med deg, gutt, og gå ut i verden og søke lägeråd.

— Så får jeg vel gjøre det da, sa Vesle-Kvinten. Han puttet noen kakebleier i nisteskreppa og belaget seg riktig på langfart. Kom nå, far min, sa han, så får vi vel saktens endskap på tannverken din.

— Å jóje meg for tilstand lell! skreik Stor-Kvinten da Vesle-Kvinten slet ham etter seg ut gjennom hulen.

De subbet og gikk over myr og hei, over fjell og lange åser til de rente beint på en rev. Den satt borti lyngkvasen riktig som på stas og pliret med øynene mot lyset. Mikkel måtte dølge på latteren da han fikk se den vesle trollungen leie på den store ruggen som gikk og gråt.

— God dag, Mikkel, sa Vesle-Kvinten. Du som er så kjent i den vide verden vet vel også om noen som kan bryte tannrot av en stakkars trollarming?

— Hoi, jada, det skal nok jeg sørge for det, gutten min, og det skal ikke koste mer enn ei skarve høne heller.

Stor-Kvinten satte seg jamrende på en rotstubbe og slo gapet sitt på vid vegg.

— Det skal nok gå både vel og vakkert det, sa Mikkel, han kom vimsende fram med en diger tang og satte den i gapet til Stor-Kvinten, tok godt spenntak og til å bryte alt det skinn og hår kunde holde. Stor-Kvinten skreik så det skalv gjennom skogen, harene skvatt og fuglene fløy — slikt ukristelig mål skremte jo både folk og dyr på lang lei. Men alt hva Mikkel brøt, like lite hjalp det, enda han prøvde både to og tre ganger.

— Det var rot som satt det, sa Mikkel til slutt. Du må nok til en større og sterkere kar enn meg.

Vesle-Kvinten og Stor-Kvinten tasset videre. Som det led på råkte de borti selveste Bamse Brakar.

— I all verden hva skal dette bety? sa han. Store, sterke karen gå slik og skape seg til!

— Det er så det, sa Vesle-Kvinten. Men med slik en ukristelig tannverk blir det ikke rare greiene heller da. Kanskje du kjenner en som kan bryte tannrot av en stakkars trollarming?

— Hoi, jo da, det kunde vel saktens jeg sørge for det,

— Å joie meg for tilstø

d lell! skreik Stor-Kvinten.

gutten min, og det skal ikke koste mer enn en skarve lammeskrott heller.

Da Stor-Kvinten hørte det, satte han seg jamrende på en rotstubbe og slo gapet sitt på vid vegg.

— Dette blir nok bare leiken det, sa bamsen og dro fram en diger tang som var mye digrere enn den andre. Bjørnen tok spenntak og til å bryte av alle krefter. Stor-Kvinten skrek og bær seg med et slikt ukristelig mål at han kunde skremme både dyr og troll ut av sitt gode skinn.

— Det var rot som satt det, sa bamsen, og ikke skjønner jeg hva slags fanteri dette kan være, for jo mer jeg bryter, jo mer sitter den fast.

Da bamsen så at det var helt uråd, visste han ikke bedre enn han måtte gi seg likevel. — Du må nok til en større og sterkere kar enn meg, sa han til slutt.

Dermed labbet trollene avsted igjen. Men de hadde ikke ruslet så langt før de gikk seg beint på det digre Løftetrollet, og han kunde ikke annet enn le da han fikk se Stor-Kvinten gå slik og bære seg, og det bare for tannverk. Men da han fikk høre at både reven og bamsen hadde prøvd kreftene sine til ingen nytte, lo han så det knaket i kjakeleddene.

Endelig skulde da Løftetrollet legge kreftene til han også, men det gikk ikke bedre med ham enn de andre.

— Nå har jeg brukt både tenger og stenger, men det nytter like lite alt sammen. Da vet jeg ikke annen råd enn at du får gå til en som er større og sterkere enn meg.

Men hvem skulde *det* være? Større og sterkere troll enn Løftetrollet var ikke å spørre hverken på denne eller andre siden av landegrønsen. Derfor var det så visst ingen annen råd for Stor-Kvinten enn at han pent måtte finne seg i lagnaden og trekkes med tannverken likevel.

Nå gikk Vesle-Kvinte der og grublet på nye utveger. Og en vakker dag som tannverken grasserte som aller verst i Storheia, sto han og grov et stort hol i jorda like ved skogbrynet. Han grov så jøsset føyk om ørene på hamr både natt og dag. Ja, han blåste både i levemåten og kvileøkta, for no skulde han begrave selve tannverken i Storheia. Da han langt om lenge syntes å ha gjort godt arbeid med gravingen, dekket han hola til med kvister og mose, slik at ingen kunde merke noe fanteri.

Så la han i veg og hentet far sin, han Stor-Kvinten. No skulde tannverken få langreis.

— No er det visst best du slår opp gapet ditt, far, sa

Vesle-Kvinten, han surret et digert reip med blåknute om tannherket og gjorde fast den andre enden i sju kjempefuruer.

— Ser du den rotstuppen der borte? spurte han.

— Jøss da, svarte Stor-Kvinten, om jeg ser mer enn dårlig, så ser jeg vel den skulde jeg mene.

— No må du gå og sette deg på denne stubben da, så kommer nok saktens jeg etterpå.

Stor-Kvinten så gjorde. Men mange skrittene hadde han ikke tatt før han sank gjennom jorda og ble borte. Det både smalt og knaket i de sju furuene som holdt reippet, og da Vesle-Kvinten krøp ned i hola etter far sin, var han ikke lenger kar om å berge latteren. Der hang den ukristelige trolltannen og dinglet over hodet på Stor-Kvinten.

Fra den dagen ble det også endskap på tannverken i Storheia.

Men nede på Vintervassmyra ble tannen begravd. Og dersom du en sommerdag kommer farende over myra, og dersom du ser en ensom, diger tørrfuru som likner en trolljeksel, ja, så skal du vite: Dette er grava til tannverken i Storheia.

Julekveld i Storheia

e siste dagene før jul
stakk trollungen Vesle-Kvinten det lurvete hodet sitt ut
gjennom hulen for å se om jula kom. Han glodde alle
veger og været gjēnnom luften om han skulde se likt til
noe som hadde med jul å gjøre. Om kveldene kravlet
han møyssommelig opp på Storheivarden, og der ble han
stående lange økter og stirre inn i stjernevrømmelen. For
sannelig syntes han at stjernene ble både blankere og
gildere jo nærmere jula det lei. Ikke var han kar om å
få sove om nettene, og om dagene gikk han bare og vred
seg og var kjed og trodde aldri det skulde bli endskap
på dem heller. Enda han hadde mer enn nok å tumle
med også.

Han hjalp far sin, han Stor-Kvinten, med å lage
juleøl. Hele den slagne dag sto han pal og rørte opp

bunnfallet i kjæret for å gi ølet styrkemon. Det var rikelig tilsatt med humle, og derfor ble det mørkt og seigt som sju lange, svarte vinternetter i Storheia.

Siden ga han mør si, hu Gull, en håndsrekning med baksten. Han skulde da til og med kna deigen for henne. Og det gjorde han på det viset at han jompet opp i trauet så rund som han var. Han hoppet og danset og veltet seg i deigen — og tykte at slik moro hadde han aldri vært borti før.

Men det var *en* ting han grublet støtt på, og det var julegavene. En gang hadde han hørt Stor-Kvinten mumle noe om at jo snillere ungene var, jo fler gaver ble de velsignet med. Og skulde ikke *han*, selveste Vesle-Kvinnen, få gaver? Han som ikke hadde rukket annet hele det slagne året enn å yte hjelp og bistand i både øst og vest. Råkte han så sant borti en gammel, forkommen skikkelse som kunde være stedt i nød, så hadde han da aldri vært så nøyne med umaken. Enten det så var folk eller dyr. Ja, han hadde til og med gjort både prinsesser og prinser lykkelige for levetiden.

Her ene dagen hadde Vesle-Kvinten tullet og lagt i veg til byen alene. Han bar en diger bylt på ryggen. Folk stanset opp og grunnet på hva det vel kunde være for en underlig raring som kom ruslende bortover Kon-

gens gate. Da han kom til torget, slengte han blyten i fanget til nissen som satt under den store julegrana og tok imot gaver til de fattige. Som dette var unnagjort og han sto slik og grunnet, ble han var noe han hverken hadde sett eller hørt makin til før. Det var et musikkkorps som kom troppende nedover gaten.

Da ble Vesle-Kvinten så livende redd at han tok hyven opp til Storheia med det samme, og så fort bar det avsted at ikke engang lynet kunde ha nådd ham igjen.

Og julekvelds formiddag kan du tru trollfamilien i Storheia la seg i skuringa og pussinga. Alle ting skulde jo være så pent og blankt at det kunde skinne på lang lei. Og så måtte Vesle-Kvinten hjelpe far sin med å støpe digre kjertelys i alskens farger, og etterpå strødde han duftende einerbar over golvet.

Til slutt ble julegrana satt på plass, og den pyntet Vesle-Kvinten med mye rart. Det var ikke så lite stas han hadde å fare med heller. Gudsengler og sølvfrosker, stjerner og kuler, harelabber og spraglete ormer, ja, til og med kråkefötter og paddehatter og mye mer.

Så ringte da jula inn.

Stor-Kvinten og Vesle-Kvinten sto i andakt utafor hulen og ønsket jula velkommen til Storheia, mens klokkeklemt fra domkirken bølget gjennom lufta og kalte til fred over hele verden. Klokkeklemmet og stjerne-lyset og den glitrende snøen fikk selv et trollhjerte til å banke i andakt med høgtiden.

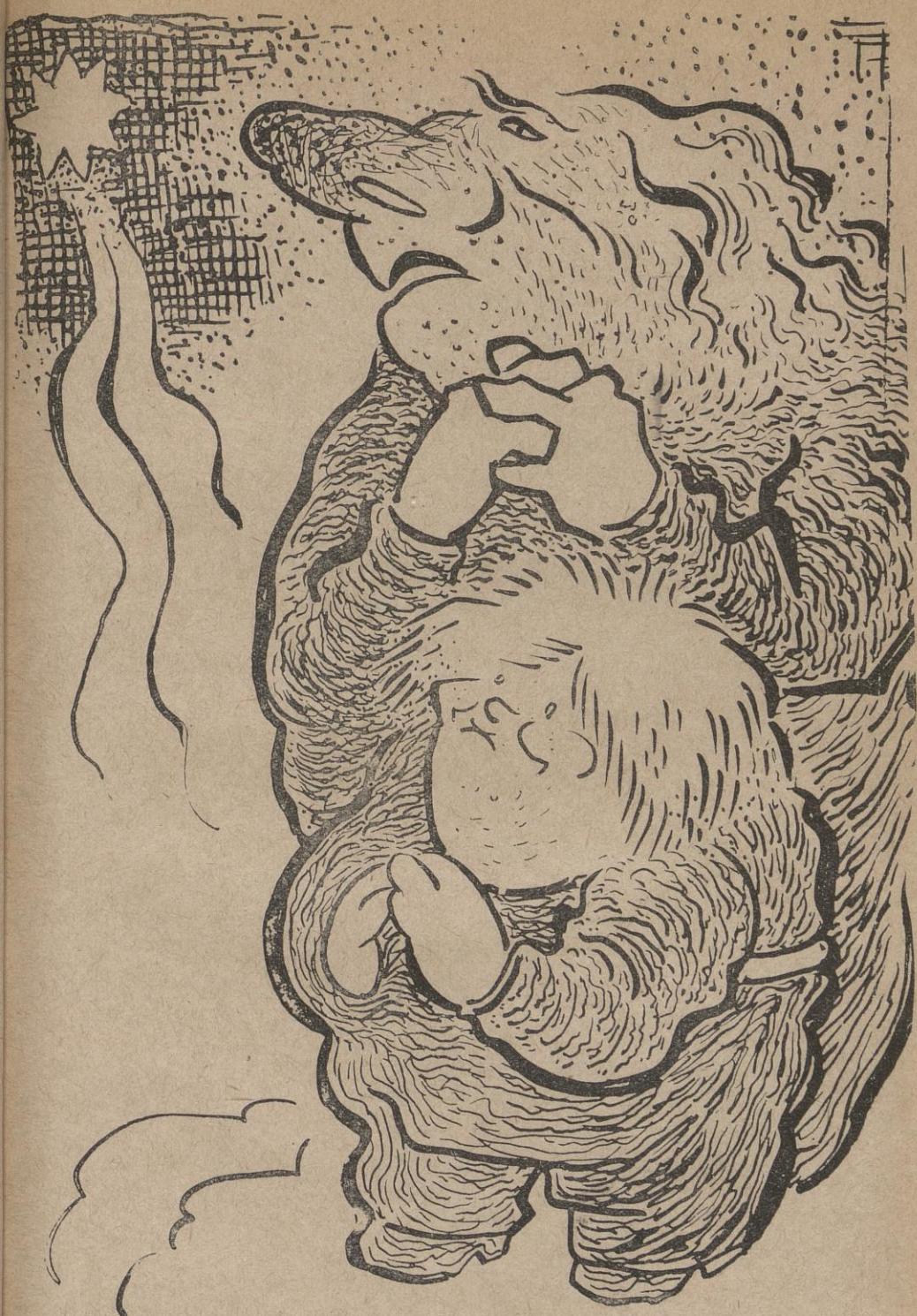
— Til lykke med jula da, vesleklompen min, sa Stor-Kvinten.

— Til lykke sjøl du, far min, svarte Vesle-Kvinten. Han ble så høgtidsstembt at han holdt på å grine der han sto. — Trur du julestjernen lyser på oss trollene også, far? kom det etterpå.

— Jeg lurer støtt på det samme, jeg. Men ettersom vi kjenner oss så glade og vel tilfredse, så gjør den vel det, tenker jeg. Vi har da sjels godhet å fare med, vi og, skulde jeg tru. Akkurat som menneskene nede i byen.

— Men hvorfor er menneskene så redd for oss troll da, far?

— Jeg lurer støtt på det samme jeg, klompen min. Og hvorfor er vi troll så redde menneskene da? Jaja, det fins da vel både onde og gode troll her i verden, og det er vel slik hos menneskene også, kan jeg tenke meg.

moa 12

Så ringte jula inn.

Men i jula er det fred og forsoning mellom alle skapningene, det er både visst og sant.

Lukten og stinne eimen av bjørnekjøtt som sprakte og smalt på glørne inne i hulen slo dem i møte. Da ble de så skrubbsultne begge to at de glemte hele andakten, og dermed ga de seg til å kravle inn i hulen.

På julebordet som var duket med reinmose og einerkvaser, hadde Gull disket opp med de deilige retter av verden. Ja, det riktig bugnet av lekre saker. Juletreet og bordlysene og alle tyrlysene og skålene rundt om på veggene ble tent, det skinte som av sju soler på en gang. Da familien benket seg til bords, begynte Stor-Kvinten å kvede:

Hau og ho oi og su—ui
ringe linge kålven.

Stjernen lyser troll i hold,
lyser kryp i mørke mold,
lyser gjennom lunkne fjelle
ned i svarte, frosne kjelde.

Hau og ho — oi og su—ui,
ringe linge kålven.

No er det jul,
velkommen til sul!

Så skulde da Gull også gneldre borti en tone, og det
bar slik i veg:

Hau og ho — oi og su—ui,
ringe linge kålven.

Fred er lyst i folk og fe,
i hold og troll av stein og tre,
i kjøld og kjørve og glittersne,
og fred er med oss alle tre.

Hau og ho — oi og su—u—i
ringe linge kålven.

Vesle-Kvinten var ikke kleinere karen han heller, og
dermed remjet han i veg han og:

Hau og ho — oi og su—u—i,
ringe linge kålven.

Ja, kålven i domen den runger
jula inn til alle unger.

Jul fra otta og til nons,
sul til skrup og Storhei-mons.

Sul til tusen sultne dverge,
sul til alle her på berge'.

Hau og ho — oi oo su—u—i,
ringe linge kålven.

Da trollfamilien hadde spist og drukket mer enn de hadde godt av, banket det sakte på døren.

— Er det troll eller folk som tør banke på døren min en hellig julekveld! ropte Stor-Kvinten så det skalv i hele Storheia. Da svarte det:

Lukk opp for vennlig nisse
som med gaver og godhet rundt må trisse.
Storheiprinsen, Kvinten den lille,
står på listen som en av de snille.
For dåd og verge i skog og fjell
skal nok han ha gaver lell.

Og der sto julenissen i døren. Skjegget hans var så urimelig langt at han gjerne kunde ake kjelke på det. Han slengte av seg den digre sekken sin og begynte å rote i den.

— Jeg skal hilse deg god jul fra enketrollkjerringa i Sylene, sa han. Og værsågod, Vesle-Kvinten, du må ikke forsma en liten ting etter hennes ringe evne, det er ei kasse med syltede snegler. Og fra Steinbukken under Geitfjellet skulde jeg gi deg disse gullhornene. Fra Kvistingjutulen denne esken med froskesjelé, og fra farbror på Storheia denne sôlvkalotten. Og trollet i Fagerheia sender deg denne rare tingen som menneskene kal-

ler krystallapparat. Dette du ser her er telefon, og når du setter denne over hodet ditt, så hører du all verdens låt og spill. Denne glasskrukken med gullfisk skulde jeg gi deg fra onkelen din i byen.

Jo lenger nissen grov, jo fler og større ble gavene.
Til slutt måtte nissen rusle sin vei, det rommet ikke fler julegaver i Storheihulen.

— Du store min, ropte Vesle-Kvinten, er jeg så snill som jeg har fått gaver til, så neimen om jeg skjønner meg på hvor snill jeg må ha vært. Jeg trur så sant vi blir nødt til å utvide hula vår til neste jul, jeg, sa han til far sin.

— Så?

— Ja, skal jeg få plass nok til alle disse gavene så, så er vi nok pent nødt til det, skulde jeg mene. Og neste år skal jeg bli enda snillere enn i år — så du skjønner.

Stor-Kvinten gomlet litt på det.

— Jeg lurer støtt på det samme jeg, sa han.

Deretter slo de ring om juletreet og sang:

— Gla—a—de jul — —

Vesle-Kvinten svever mellom liv og død

n strålende sommerdag som Vesle-Kvinten ruslet og slang i stiene omkring Storheia og ikke hadde noen verdens ting å slå nevne i, rekte han borti en skikkelse av en heks som var både gammel og tusenårig stygg å se til.

— Jaså, er det småtroll ute og vimser også? kvein det ut av henne. Du skulde vel ikke ha kvasst stål eller slikt slag å fare med du vel? Jeg skal skjære meg noen limekvister og kjerve lauvet av dem, for rett no blir det Sankthans snart, og da skal alle heksene dra til Blokberg, vet du.

Om Vesle-Kvinten hadde kvasst stål og slikt slag?

Jo, *det* skulde han mene. Det var lite håp og redningsløst foruten stål å være for en liten trollsplint i Storheia.

— Og dersom du vil, sa Vesle-Kvinten, så kan du gjerne sette deg ned og ta verden med ro mens jeg skjærer og kjerver kvistene for deg. Her har du nisteskreppa mi, og når du har spist deg god og mett så er jeg vel tilbake med kvistene også.

Heksen ble så gla at hun reint brummet og snøvlet av glede, en slik liten gullklump skulde hun sannelig like å eie, det var nok en både sjeldent og god vare det, tenkte hun.

Som det led på kom da endelig Vesle-Kvinten tilbake med en diger kvase med limekvister.

— Ja, det blir saker å dra til Bloksberg med det, sa hun og logret med snyteskaftet sitt av bare glede. Men ikke skjønner jeg hva godt jeg kan gjøre til gjengeld — jeg eier ikke mer enn du ser.

— Det er det samme det, sa Vesle-Kvinten. Jeg liker å hjelpe der hjelpen trengs!

— Takk for det, klompen min, svarte heksen. Og lykke til da!

— Jaså, er det småtroll ute og vimser og? kvein det ut av henne.

Vesle-Kvinten ruslet videre og kom langt om lenge til en åpen mark hvor blåveis vokste tett i tett så langt øyet hans kunde nå.

— No vil jeg plukke meg blåveis til hu mor, sa han og ga seg til å plukke.

Som han ble gående slik og bøye seg med den vesle akterskrotten sin vendt mot skyene, kom det en diger ørn dalende rett ned på ham, og med klørne i buksebaken hans suste den avgårde gjennom luften både fort og snart.

Vesle-Kvinten både sparket og gnall og ba om livet, men dess mer han bar seg, dess hurtigere bar det avgårde gjennom luftens rike. Og da de hadde fløyet riktig lenge, slo ørnen ned på en høg og spiss fjelltopp.

— Her skal du sitte alle dine livsens dager, sa ørnen, og ikke skal du få hverken vått eller tørt heller fordi du hjalp denne heksen med limekvistene. Og dermed fløy ørnen bort igjen.

Vesle-Kvinten dreiv omkring både i dager og uker oppå denne fjelltoppen og visste ikke sin arme råd hvordan han skulde komme ned på jorda igjen. Det var

ikke så mye som et skarve fotfeste engang, bare døden og evigheten rundt omkring, tenkte han.

— Nå er du ille faren, Vesle-Kvinten far! sa han til seg selv. Du ser nok aldri hverken Storheia eller folket ditt igjen på dette viset.

Han la seg på ryggen med hendene under hodet og glante opp i skyene og ventet på at døden skulle komme. Han snudde hodet sitt både hit og dit, men døden var ikke å se hverken her eller der.

Men en vakker dag — det var jonsokkvelden — ble det plutselig slik ståk og styr oppi luften, slik jamring og kvining alle steder, og best det var ble det aldeles svart av gamle kjerringer som suste avgårde på limene sine for å fly til Bloksberg.

Hei og ho, heks og gro,
hjelp meg i nøden,
frels meg fra døden,
heks og gro!

ropte Vesle-Kvinten.

Både den ene og den andre av heksene fløy forbi.

De bare skrattet da de fikk se Vesle-Kvinten stå der og skrike om hjelp.

Langt om lenge visste han ikke ordet av før en av heksene bråstanste ved fjelltoppen.

— Men i all verden, er det *deg*, Vesle-Kvinten! skreik hun.

— Ja, sa Vesle-Kvinten, det var den lønna jeg fikk fordi jeg hjalp deg å skjære limekvister det! Ørnen tok meg i buksebaken og satte meg her for å vente på døden — akk ja.

— Kom her du sukkerbetan min, så skal jeg fly deg til Storheia igjen både fort og snart.

Vesle-Kvinten satte seg bakpå, og det tok ikke mange blunkene før han igjen kunde sitte og trone på selve Storheia igjen.

Neste dagen gikk han i gang med å lage seg en lime med skaft på han og, men alt han maste og kjaste så var han likevel ikke kar for å få den til å fly.

Vesle-Kvinten koker suppe som sier seks

5 — Vesle-Kvinten.

 Esle-Kvinten hadde gått og subbet i heiene den slagne dagen, snavlet i seg både skinntryte og skrekling, men til slutt ble han så trinnende godmett av alle bærene at han la seg kloss ned i en lyngkvase og tok livet med ro. Dermed sovnet han inn.

Da han skulde gni søvnen ut av øynene ble han riktig forundret. Han trodde så sant at han hadde dumpet rett inn i et bryllup. Rundt omkring ham danset noen breiflabbete småtroll, de remjet og gnall og peip så det nessten ikke var ørens lyd å få. De var grønne i fjeset og hadde røde, gnistrende øyne, og de spisse nesene deres sto rett ut og liknet kaktusstilker. Han kom borti en av nesene, men det gjorde så gudsjammerlig vondt at han måtte skrike høyt.

Huskom i heia å triomfireia
tralla la lalla bæ bæ bæ!

sang de breiflabbete småtrollene så det kauket i fjellet. Og Vesle-Kvinten kunde ikke annet enn le, han syntes det var bare moro alt i hop. Ved en diger varme midt på gulvet satt det en gammel heks. Hun mimret med munnen og flirte så det skar gjennom hulen, alt i ett som hun vagget i takt med småtrollene. På hver side av heksen sto rødklædde breiflabber med lange einerspyd i hendene. Noen underlige skapninger syntes Vesle-Kvinten, de sto der og flirte og vagget i takt de og.

Da dansen var slutt, spratt småtrollene borti krokene og satte seg. Og nå ble det så stille i hulen, ja, det var nesten nifst, syntes Vesle-Kvinten.

— Velkommen til breiflabbene under Våttakammen, stakkars arming! Hvem er vel du for en raring da? Det må jeg vite før jeg koker suppe på deg, gnall den gamle heksen. Da flirte Vesle-Kvinten så det dundret i hulen.

— Kjenner du ikke meg da? sa han, kongelig hoffkok uti Solriket. Jeg som kan koke så god mat at en nesten kan spise seg fordervet på den.

— Eia, eia, for et svinehell, snøylet heksen. Så god mat lyster det meg å smake, og er det sant som du sier, så skal du jamen få beholde livet ditt og.

Han rørte og rørte både vel og lenge.

Så skulde da Vesle-Kvinten til å rote med maten. Han sendte breiflabbene ut for å sanke frosker, og da de kom tilbake, slengte han dem opp i den digre gryten med kokende einersevje, løvtann og kløver. Han rørte og rørte både vel og lenge, og da han tykte han hadde rørt lenge nok, ba han breiflabbene sette gryten fram til heksen og at alle måtte ete av den som ete vilde.

Heksen og breiflabbene åt og øynene sto som på stilker, for slikt matstell hadde de da aldri i sine skapte levedager kjent makan til.

— Det er drepende godt, ropte heksen. Eia, eia, det smakte, gneldret breiflabbene.

Da de hadde ett seg stinne og dorske, tok de til å rape så det drønnet i alle haugene.

— No tar vi oss en lur mens kokken koker den neste suppa, sa heksen.

— Jaha, svarte Vesle-Kvinten, og den suppa skal bli både feitere og bedre.

Hele hurven la seg beint ned og sov så det skaket i bergveggen. Og da Vesle-Kvinten kunde stole på at alle trollene lå i sin strieste søvn, stiltret han seg på tærne ut

gjennom hulen. Men akkurat som han kom ut i det fri og skulde til å rømme, kom heksen fykende etter ham som en storm og hentet ham etter buksebaken.

— Jaså du, var det slik du hadde tenkt det, gutten min! Ingen kommer levende herfra, og nå skal jeg sørge for at du kommer vel og vakkert i gryta. Hei, hei! Opp med dere, småtroll, og se til å få opp varme under gryta!

— Nei men kjære, snille deg da, ropte Vesle-Kvinten, jeg skulde jo bare ut og hente snegler og furukvas, jeg, for nå hadde jeg riktig tenkt å koke denne suppa som kongen i Gullriket likte så godt.

Å, var det slik, tenkte Heksen og ga seg til tåls med det, og så skikket hun breiflabbene avgårde for å sanke snegler og furukvas til Vesle-Kvinten. Så la hun seg til å sove igjen.

Som Vesle-Kvinten gikk der og dreiv og grunnet på nye utveger, ble han var et kjørel (en diger trekopp) med ormeeiter. Da han var sikker på at heksensov, tømte han ormeeiteret i gryta. Han hadde ikke før gjort det før breiflabbene kom drassende inn i hulen igjen med både snegler og furukvas. No bar det da til å lage varme og til å røre i gryta alt han var kar til. Langt om lenge tok det til å lukte godslag og feit sul, ja, det luktet så

72 VESLE-KVINTEN KOKER SUPPE SOM SIER SEKS
deilige og stramt at heksen slo øynene opp med det samme.
— Hau, hau, gneldret hun, nå er jeg riktig lysten på sul.

Da gryta ble satt på plass og heksen og breiflabbene skulde til å legge i seg, ropte heksen:

— Heretter skal det være skikk og bruk at kokken spiser den første skje, det er så mye fanteri her i verden.

No syntes Vesle-Kvinten for alvor at han så døden i øynene, han frøs over hele kroppen, for nå var han da endelig ille faren, tenkte han. Han grep en skje og gjorde en sving i gryta, stakk skjeen fort i munnen, og både smattet og smilte og sa nam nam. Heksen la ikke merke til at skjeen var tom, og dermed gikk de løs på suppa alle sammen unntatt Vesle-Kvinten. Han fikk det så travelt med å stelle til den neste suppa og sa at denne suppa skulle bli enda bedre. Men mange skjeene hadde ikke hverken heksen eller breiflabbene lagt i seg før de trillet over ende, og slik ble de liggende uten å kunne reise seg mer.

Så ruslet da Vesle-Kvinten heimover til Storheia igjen. Det vil si: Han våknet i denne lyngkvansen borti heiene. Han hadde bare drømt det alt sammen. Hvorfor i all verden kunde ikke dette være virkelighet da, tenkte han. For jamen hadde han da vært borti illere og villere saker enn dette — uten å drømme det.

Mikkel rev er lur, men —

esle-Kvinten gikk der og
slang mellom moserabbene oppe i Storheia og visste ikke
sin arme råd hva han skulde slå nevene sine i. Han
hadde jo alltid vært både yrkeslysten og foretaksom av
seg, så det manglet ikke på det.

Men da det ikke vilde by seg noe som helst, visste
han ikke bedre råd enn å gi seg på jakt. For bare det å
høre at muskedunderen skrallet mellom åsene var en stor
oppkvikkelser for en liten trollsjel oppe i Storheia. Han
labbet inn etter den digre børsa, slengte den over skul-
deren og sabbet seg avgårde. Han føyk som en vettskrent
hare gjennom skog, over berg, over myr og etter ulendte
stier. Men da han hadde trasket både drøyt og lenge,
møtte han Mikkel rev.

— Nei, god dag, sa den og smilte omkapp med selve godværet. Så sannelig tror jeg ikke det er selve Vesle-Kvinten jeg er råket ut for, og tar jeg ikke feil, så tenker han seg på jakt og!

— Akkurat, svarte Vesle-Kvinten.

— Men det blir skrøpelig jakt uten bikkje med god snute, spør jeg. Det er det samme, jeg skal ikke være så nøyne med umaken jeg heller, for no har jeg ligget i hiet mitt i både dager og uker, så det er sannelig på tide at jeg får bruke kroppen og teften litt. Og hvis du vil, så byr jeg meg fram som bikkje, og for dette skal jeg ikke kreve hverken takk eller betaling.

Nei, jaså du, tenkte Vesle-Kvinten. Han hadde enno ikke hørt snakk om at Mikkel Rev kunde gjøre den minste umak uten største betaling. Men hvorom alt var, han blåste i alle baktankene og tenkte som så at en gang måtte vel Mikkel som alle de andre skapningene stå til rette for sine synder, og *den* dagen kom vel tidsnok.

Så ruslet Vesle-Kvinten videre. Mikkel vimset foran med snuten høyt i været, og best det var ble den stående helt stille, blunket lurt med det ene øyet og sa:

— Pass på! Øverst i grana der borte sitter ei århøne!

— Men det blir skrøpelig jakt uten bikkje med god snute,
spår jeg, sa Mikkel.

Vesle-Kvinten la inn en diger ladning og sendte den avgårde så det jamret i skogen. Mikkel la på sprang alt han var kar om, og det tok ikke lang økta før han kom tilbake med fuglen heller.

— Nå svinter jeg borti uren der borte og gjemmer hver fugl du skyter, så kommer de ikke i fremmede hender, og så slipper vi å drasse på dem, sa Mikkel.

Det var grei skuring det, mente Kvinten.

Da Mikkel kom tilbake, bar det videre gjennom skogen.

— Pass på! ropte Mikkel igjen. Øverst i grana der borte sitter ei århøne.

Vesle-Kvinten smelte i vei med det neste skuddet, som drønnet bare så mye verre enn det første.

— Prima vare, fin og feit, lo Mikkel da han fløy avgårde for å gjemme fuglen borti uren. Og da han kom tilbake igjen, ga de seg på veg videre inn gjennom skogen.

— Pass på! Øverst i grana der borte sitter ei århøne!

Skuddet smalt og Mikkel satte etter. — Prima vare, fin og feit, sa den og dro opp i uren igjen.

Slik dreiv de på i det vide og det brede, og da den tolvte århøna stupte for skuddet, sa Vesle-Kvinten:

— No har jeg ikke flere skudd igjen, så no får det være nok for i dag.

— Nei jaså, sier du det, flirte Mikkel. Da får du ha så mange slags takk da, for nå trur jeg at jeg har berget meg med levemåte gjennom svarteste vinteren. Farvel da! Den gjorde noen kåte sprett over lyngen, men enda var ikke Vesle-Kvinten ferdig.

— Jaha, det var det jeg visste, sa han, og no vil jeg ha meg et reveskinn på kjøpet. Lukk øynene dine, så skal jeg gi deg fripass, jeg, og det vil jeg hverken ha takk eller betaling for, her kommer det siste skuddet!

— Å, kjære, snille Vesle-Kvinten, skreik reven, jeg ber deg så tynt om nåde for denne ene gangen, jeg skal følge deg til hiet og gi deg alle århønene tilbake.

Dermed ruslet de oppover til revehiet, reven foran med Vesle-Kvinten og muskedunderen tett inn på baken.

Det gikk både fort og gæli å få fuglene ut av hiet, men da Kvinten skulde til å bunte dem sammen, la han muskedunderen fra seg. Og det var det mest toskete Vesle-Kvinten enno hadde gjort, skulde jeg tro, for dermed kastet Mikkel seg over den. Han slo opp en kald latter med det samme og ropte: — No er det min tur, og no slipper du fuglene og nøyter deg heimover fortære enn fortest!

— Bare smell av du, Mikkel, det fins ikke skudd i den likevel — nei, no ble du rettelig lurt igjen! ropte Vesle-Kvinten.

Vesle-Kvinten og dragen

6 — Vesle-Kvinten.

et var en gang en stor og stygg drage som var så umåtelig glupsk og gjerrig av seg at den aldri fikk samlet i store nok lader. Den røvet med seg hopetall med jorddverger og haugbukker som den puttet inn i den digre hulen sin i Vassfjellet. Og var de først kommet dit inn, så var det sannelig ingen lett sak å komme derfra mere. For utafor hulen lå dragen og passet på som en smed og unte seg ikke søvnen engang. Og kom det noen farende forbi, så ble de bare kastet inn i hulen de og. Mangen en jorddverg og haugbukk prøvde på mange vis å komme dragen til livs for å redde folket sitt, men jo oftere de kom, jo kvikkere gikk det for seg med å få dem i hullet.

Stor-Kvinten i Storheia, som hver eneste høst leide

jorddvergene og haugbukkene til slåttekarer, kom denne gangen aldeles i beit. Han visste ikke sin arme og syndige råd hvor han skulde ta slåttehjelpen fra. Til syvende og sist bestemte han seg for å lage seg en diger lanse av den største grana i Storheia for å gi seg i kamp med dragen. Etterpå fikk han kjerringa si, hu Gull, til å erte ham opp, så han ble så sint som et uvær, og dermed salet han den svarte hesten sin og raste avsted så varmen gøyv under hovene. Da han kom til dragen, ropte han:

Jeg vil kjøre deg i steiner sju.
 Øie meg jeg er terga!
 Jeg vil renske hol og bu,
 krase alle berge!

No begynte dragen å røre på seg. Den åpnet kjeften sin og spytet varme ut i luften og skreik:

Hui, hui framfuse troll!
 Med ild jeg slår det svart!
 Hui, hui, akte ditt håll,
 akte deg mot dragen glime (kjempe)!

Stor-Kvinten jog på hesten sin alt han kunde, og dermed rente han lansen i brystet på dragen.

Men det dugde nok ikke stort likevel, lansen gikk

tvers av og hesten knakk nakken, og stort bedre gikk det ikke med Stor-Kvinten heller. Han gikk kant i kant inn gjennom hulen, og ble ikke skikkelig våken før han kom i lag med jorddvergene og haughukkene der inne.

Opp i Storheia gikk Gull og Vesle-Kvinten og ventet på at gubben sjøl skulde komme tilbake. De ventet i sju lange og sju breie, og jo mer de ventet, jo mindre så de likt til noen gubbe. Da visste ikke Gull bedre råd enn å ta med seg det store trollsverdet for å gi seg dragen i vold. Det var så stort og så tungt at hun måtte ete tre tønner med rå graut for å kunne svinge det i luften. Siden fikk hun Vesle-Kvinten til å terge seg så sint at blå logen sto ut av munnen hennes. Da hun langt om lenge kom fram fram til dragen nord i Vassfjellet, svang hun sverdet og skreik:

Jeg vil tyne deg til rubb og bit!
Øie meg jeg er terga!
Jeg skal slå deg dau og kvit —
krase alle berge!

Dragen åpnet kjeften sin og spyttet varme ut i luften, og da Gull fikk se det, rente hun på den med sverdet. Men det dugde ikke stort det heller, det gikk tvert av, og kjerringa føyk som på ei vindbyge lukt inn i hulen.

No gikk Vesle-Kvinten og dreiv i ensomhet omkring

i Storheia aldri så lenge, men til slutt ble han engstelig for at foreldrene kunde være ille farne, og derfor måtte han og ut og prøve lykken. Han ruslet avgårde, og som reisekamerat tok han med seg en smellfeit gris.

Da han langt om lenge kom fram til dragen, gikk han helt bort til den, klappet den på kinnet og sa:

— Kjære, snille drage! Jeg kommer for å takke deg for alle dine velgjerninger. Du har ryddet bort alle mine fiender, derfor er jeg den gladeste gutten i verden, aldri har jeg hatt det så godt i hele mitt liv. No kan jeg både sove og ete i fred for hele verden. Ta denne grisen som takk for hjelp og bistand! Og dersom du vil, skal du få en slik gris hver eneste dag så lenge jeg lever og har helse til å rusle.

Dragen ble så mild og blank i øynene med det samme, det var første gangen den hadde hørt at troll hadde godhet for den.

— Takk for det, gutten min, svarte den. Så snill en kar råkte jeg aldri før. Men når du er så snill så vil jeg be deg om en tjeneste til. Jeg er trett og trenger søvn, derfor vil jeg be deg holde vakt for meg og hulen min mens jeg sover i sju døgn. Det er det hele jeg trenger på sju år. Skulde noe galt skje mens jeg sover, stikker du

— Takk for det, gutten min, svarte dragen.

denne lange stangen sju meter inn i det høyre neseboret mitt, det er den eneste måten jeg våkner på. Pass på at ild og varme ikke kommer nær kroppen min, da er jeg evig fortapt.

— Sov bare trygt du, drage, sa Vesle-Kvinten, for her er gutten du kan stole på i ett og alt.

Dermed la dragen seg ned ogsov, densov så det dundret i skog og berg, og da Vesle-Kvinten var sikker på at den var kommet vel inn i drømmenes rike, samlet han kvist og mose som han la omkring den, og deretter slo han med ildstål så varmen freste omkring den. Aldri hadde Vesle-Kvinten sett så diger en varme. Det freste og smalt i samfulle sju døgn, og det åttende døgnet var det ikke annet å se enn bare kvite askehaugen.

Vesle-Kvinten hentet foreldrene sine ut av hulen, og dermed frelste han også alle jorddvergene og haugbukkene. Det ble holdt stor fest i Storheia. Vesle-Kvinten ble hedersgjesten, han fikk så mye sneglemajones og froskesjelé han bare orket å skuffe i seg.

Sauene i Blåheimen

n dag som Vesle-Kvinten
tuslet omkring i Blåheimen og gjætet geitene, kom Stor-
Kvinten bortover til ham og sa:

— Det skulde sannelig være både godt og gagnlig å
få slå til seg noen sauер og. Så mange geiter vi har, kan
du trygt ta med deg to av dem og se om du kan få av-
hendet dem i gildt sauebruk.

Jo, det syntes Vesle-Kvinten også var både godt og
gagnlig, og dermed ga han seg til å plukke ut de to gei-
tene som de helst kunde unnvære.

Så stappet han skinnransen sin dyktig med niste
og ruslet avsted med de to geitene. Da de hadde gått

slik både vel og lenge, råkte de borti ei gammel kjerring som satt oppi berget og gråt og bar seg ille.

— Hva er det du gråter for da, gamlemor? sa Vesle-Kvinten, det gikk ham så sårt til hjertet.

— Trøste og bære meg, klaget hun seg. Den eneste sønnen min er kommet bort på saustøla nord i Blåfjellet, og no sørger jeg meg nesten ihjel.

Da hun fikk se Vesle-Kvinten dra på disse to geitene, måtte hun da virkelig spørre hva mening han hadde med dette.

— Jo, sa Vesle-Kvinten, jeg skal til saustøla nord i Blåfjellet til saukongen og avhende disse to geitene i skikkelig saubruk, hadde jeg tenkt.

— Løkka stå deg bi, gutten min, og skulde du være så heppen kar at du råkte borti sønnen min som kanskje ligger død inne på fjellet, så må du gjøre så vel å skikke ham til meg med det samme. For dette vil jeg gladelig gi deg tre av de gildeste sauene jeg eier og har.

Så ruslet da Vesle-Kvinten videre med geitefølget sitt, til han langt om lenge gikk beint på en gammel kall.

Denne kallen diltet omkring i skogen og grov og snuste mellom buskene.

— Hva i all verden er det du går og snuser etter da? sa Vesle-Kvinten.

— Å, svarte kallen, det er vel ikke å undres over når den eneste datteren min er kommet bort. For alt jeg vet så ligger hun kanskje død et sted inne på fjellet, — å, jeg sørger meg nesten ihjel! Men hvor har *du* tenkt deg med *slikt* følge da?

— Jeg skal til saustøla nord i Blåfjellet, jeg, svarte Vesle-Kvinten. Til saukongen og avhende disse to geitene i rettelig saubruk, hadde jeg tenkt.

— Løkka stå deg bi, gutten min. Og skulde du være så heppen kar at du så noe til datteren min, så må du gjøre vel og skikke henne hit med det samme. For dette gir jeg deg gladelig de tre gildeste sauene jeg eier og har.

Vesle-Kvinten og geitene luntet videre.

Da de hadde gått både lenge og langt og lenger enn lengst, råkte de borti en urgammel, mosegrødd skikkelse av ei kjerring som sto klemt mellom noen kjemperøtter. Hun bar seg ille og kom ikke av flekken.

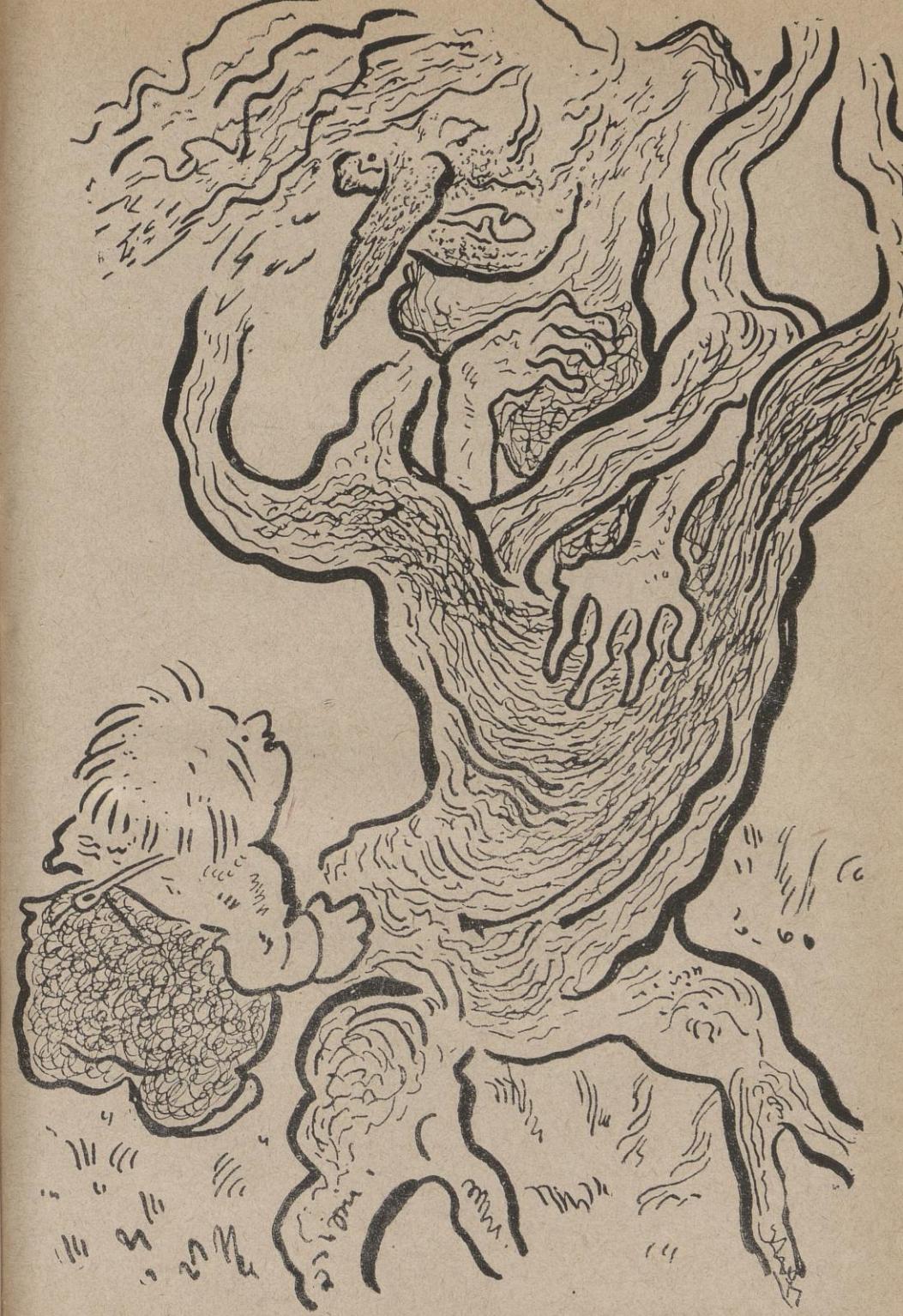
— Å, stakkars deg da, gamlemor, sa Vesle-Kvinten.
Jeg skal hjelpe deg ut av klemma, jeg.

Dermed tok han fram knivstellet sitt og ga seg til å spikke og spikke i røttene. Da kjerringa langt om lenge kom seg løs, ble hun så gla at hun rent gråt av glede.

— Her har jeg stått i klemma i sju døgn, sa hun, og alle folk som gikk forbi meg ga meg ikke annen bistand enn flir og stygge ord.

Da hun fikk høre hvilket ærend Vesle-Kvinten var ute i med geitefølget sitt, sa hun:

— Ta den grønne steinen her og ha den vel bevart i lomma, den vil hjelpe deg over alle farer. Jeg kjenner saukongens makt i Blåfjellet, jeg, og sannelig kunde det gått deg ille nok dersom du ikke hadde møtt meg no. Folk som tråkker på sauraksten i Blåfjellet på denne tid av døgnet, blir forgjort til sau når de møter saukongens blikk. Når trollskapen ikke vil bite på deg, kan du nok skjønne at kongen vil få stor respekt for deg, og geitene bytter han da så gjerne bort i sauer. Men når han no ber deg velge i flokken, så må du være klar over at alle sauene er klippet i ørene så nær som to stykker. De to sauene skal du ta med deg.

— Her har jeg stått i klemma i sju døgn, sa hun.

Vesle-Kvinten takket for gode råd og ruslet videre. Da han hadde gått både langt og lenge, kom han da endelig fram til Blåfjellet. Der hadde han ikke før tatt i grindleet før selveste stygge saukongen sto rett foran ham og riktig boret ham ned med de grønne øynene sine.

— Hva er du til gutt og kar som det ikke vil bite trollskap på da? Og hva mener du med å ha et slikt aparte følge? spurte han.

— For å svare på det første, så kan hverken troll eller vold bite på meg, og for å svare på det andre, så tenkte jeg du kunde skaffe meg et rettelig saubruk for disse to geitene, svarte Vesle-Kvinten.

— Jaså ja, du tenkte vel det, svarte kongen. Han fikk rettelig respekt for gutten, og derfor toret han ikke riktig si nei heller.

— Slipp geitene dine da, gutt, og så leiter du deg ut to sauher og peller deg av gårde før jo heller.

Vesle-Kvinten så gjorde, og da han hadde lett både vel og lenge, fant han de to sauene som ikke var klippet i ørene. Dermed ga han seg på heimveg igjen.

— Nå, sa Stor-Kvinten da han så sønnen sin komme

draende med sauene, det var ikke rare geitene du fikk heller, ser jeg, men en skal aldri være fortulla og dømme sauene etter ulla.

Men som det lakket utpå seinhøsten og sauene ikke vilde gi hverken ull eller melk, ble Stor-Kvinten rettelig harm, skrallere saubruk hadde han aldri i sine levedager sett makin til. Han skjente og smelte Vesle-Kvinten huden full hver evige dag som gikk. Den vesle både gråt og bar seg og visste ikke sin arme råd. Så bestemte han seg for å gå tilbake til saukongen med sauene igjen. Men som han skulde somle seg avgårde, ble han var at den grønne steinen i lomma hans var borte. Så var det ikke noe mer å gjøre med det da, klaget han seg.

No hendte det en dag da Vesle-Kvinten gikk omkring i Storheia og gjætet, at far hans kom leggende med en diger øks i neven.

— No er jeg jamen både arg og lei av disse usle sauene, skreik han. Dermed hogg han hodet av begge to.

Men da skjedde det noe rart. Både den store og den vesle Kvinten mistet både munn og mæle av bare forbauselse. I stedet for de to sauene sto det en gutt og ei gjente og så seg rundt.

— Hurra, far, skreik Vesle-Kvinten, han hoppet ende opp i været og bar seg som en tulling, så gla var han. Det var forgjorte sauер dette her, skjønner du, og no vil jeg syne dem hver især vegen heim, og når jeg så kommer tilbake, da skal du få se!

Den gamle kona ble ør av glede da hun fikk igjen gutten sin, og den gamle kallen ble det ikke mindre da han fikk se datteren sin. Vesle-Kvinten fikk tre gilde sauер hos hver av dem. Og da Stor-Kvinten fikk seks gilde sauер i stedet for de to skarve geitene, ble kanskje han enda gladere enn noen av de andre.

— Du Vesle-Kvinten, du Vesle-Kvinten, sa han.

Rakkar-mjølet og Tusse-splintene

om det begynte å bli surt i været og det lakket mot vinter i Storheia, kom Stor-Kvinten til å tenke på vinterveden. Det var stusslig så tynt og grissent i vedskapen omkring heia, derfor mente han det var like godt å rusle nedover til Tømmerdalen med det samme. Han slengte øksa på skulderen og baset avsted.

Da han kom til Tømmerdalen, ble han stående og stusse over ei diger kjempegran. Den er sannelig både stor og vakker, og den varmer vel bra og, tenkte han. Han ga seg til å hogge så flisene fløy, og det tok ikke lang tiden før det digre treet braket i bakken. Siden hogg han det opp i kubber, men etter hvert som kubbene falt for øksa, føyk de av gårde som i en storm, mellom trær og tuer, gjennom lange, svarte skogen.

— Jeg undres vel over hva dette er for noe fanteri! skreik han så det dundret i skogen. Med det samme hørte han en kall skratte oppe i lia. — Det er nok tusseplinten i Hærbærn du hogger brenne til, sa det.

— Tussesplinten i Hærbærn, sier du? ropte Kvinten. Den karen vil jeg hilse på så sant jeg er kvint i Storheia.

Dermed hogg han en kubbe til som han skulde ha som vegviser. Han hompet i faret til kubben og hadde sannelig hyre nok med å holde farten oppe gjennom skog, over berg og vann og myr. Men oppe i Hærbærnfjellet forsvant kubben i en stor hule. Stor-Kvinten, som var både varm og harm, ga seg til å hauke seg inn gjennom hulen han og.

Oppe i Storheia syntes de det var underlig at Stor-Kvinten ikke snart vilde gi seg på heimveg. De ventet i sju lange og sju brede og sju lange til. Stor-Kvinten var nok den som ikke kom likevel han. Dermed begynte de å tro at han måtte være ille faren. Vesle-Kvinten dro så ut på leiting.

Han diltet avsted alt han var kar til, og da han hadde diltet slik en stund til, ble han var en sopp. Den var så underlig med det at den var så mye større enn

stor og så mye bredere enn bred. Jeg tror sannelig min hatt at jeg tar den med meg, jeg, tenkte han, for nå husker jeg grant at jeg glemte nisteskreppa mi og, og for alt jeg vet kunde det saktens også hende at jeg ble heftet på vegen, så galt har hendt før. Dermed ga han seg til å skjære soppen av, slengte den over skulderen og ruslet videre.

Da han kom til hogsten i Tømmerdalen, sparket han borti øksa til far sin. Han tok den opp, men med det samme kom det et gammelt krek av et kvinnfolk sabbende forbi. Hun dro på en neverkont og sanket sopp til levemåte.

— God dag, sa Vesle-Kvinten, du sanker sopp, ser jeg. Det er vondt det på slike uframkommelige stier for en gammel kropp som deg.

— Å ja, gubære, det er nok det. Men når en hverken har slekt eller venner, så er en pent nødt til å syte for seg sjøl.

— Sier du det, sa Vesle-Kvinten. Men da skal du jamen ha denne kjempesoppen jeg har funnet, og da tenker jeg du har både maten og kvilen din framover.

Kjerringa ble så gla at hun klasket seg på lårene og

vugget med hodet, for aldri hadde hun sett en slik aparte skapning av en sopp før, enda hun hadde levd i hundre menneskealdrer. Hun slengte soppen over skulderen og skulde til å rusle videre.

— Du skal til med hogsten du, ser jeg. Vårherre være med deg, gutten din, men det duger ikke stort å hogge i vedlunna til tussesplinten i Hærbærn-fjellet, for kubbene kommer bort like hurtig som de blir hogd av. Jaså, tenkte Vesle-Kvinten, så måtte det vel saktens også være noe fanteri med dette og far hans da? Så fortalte han gamla om far sin som dro på hogst og aldri kom tilbake.

— Da har han løpt etter kubben og er havnet i klørne til tussesplinten i Hærbærn. Tusen tusser stenger vegen for ham så han ikke kommer for dagens lys mer. Se her, ta denne posen med rakermjøl, hogg så en kubbe og følg den til Hærbærn og tussehulen. Når du kommer dit, sprer du mjølet i lufta. Alle tussesplintene nyser til de nyser seg mest fordervet, og til slutt sprekker de. Da er det ingen fare lenger. Løkke til da, gutten min.

— Twi vøre, sa Vesle-Kvinten. Han tok øksa og hogg en kubbe. Dermed fikk han det særslig travelt, han lå som et oljet lyn etter kubben, gjennom skog, over berg, over vann og myr. Oppe i Hærbærn forsvant kub-

Han slengte øksa på skulderen og baset av gårde.

ben i den store, svarte hulen. Men Vesle-Kvinten var ikke mer skvetten av seg enn at han hauket seg fram i svarte mørket. Langt om lenge kom han da også inn i selve tussesplinthulen, og der kan du tro det var moro! Små og store tusser hauket og gol, remjet og rautet, peip og mjauet, mens de hoppet og danset rundt den digre peisvarmen midt på golvet.

— Jeg undres på hva slags grønnskolling du er som driver rovhogst i skogen min! ropte en stygg, gammel tussesplint.

— Ti no stille med deg, din slarv, ellers syner jeg deg vintervegen og vel så det! ropte Vesle-Kvinten.

— Vi eter ham med det samme! Fram med kniver og gafler og hit med tallerknene, gutter! snøvlet stygelsen.

Da tok Vesle-Kvinten fram posen sin, og dermed spredte han rakkermjølet rundt omkring seg. Det gikk som ei durabel nysekule gjennom hele tussehopen, de nøs og de nøs, og de nøs og vred seg alt i ett så de ikke lenger var karer til å holde seg på beina.

— Stor-Kvinten, far min, hvor er du? ropte Vesle-Kvinten.

— I kjelleren under den blå flintehella du står på!
ropet det under ham.

Da Vesle-Kvinten fikk veltet steinen vekk, lå far hans sammenbøyd i et trangt hull.

— Velsigne deg, Kvinteklompen min, jamen var det i siste lita og no, gråt han.

I Storheia ble det stor fest om kvelden med gaupesteik og elgmulesuppe. Den kvelden måtte Vesle-Kvinten gi etter med livremmen til det siste hullet.

Den endeløse skogen

E

n vakker kveld gikk Vesle-Kvinten og slang på vidda og hadde ikke annet fore enn å plukke einebær og ta livet med ro. Best som han gikk der fikk han se en gammel skikkelse av en kall som kom luskende mot ham, men det rare var *det*, at rundt omkring ham grodde tjukke olderskogen etter hvert som han gikk. Det må være både rart og hardt å ha en slik lagnad for livet, tenkte Vesle-Kvinten. Da de endelig møttes, kunde ikke Kvinten dy seg for å spørre:

— Hvem er *du* for en kar som plages slik da?

— En stakkars fredløs husmann, gubære, som har gjort galmannsverk ved å hogge ved på olderskogtrollets skogteig. Og nå er jeg pent nødt til å gå slik hele mitt

liv og plages i denne stygge skogen hvis lauv er fullt av grådige bladlus som eter meg på kroppen. De jeg har spurt om råd har vært like usle alle sammen, ingen kan hjelpe meg, jeg har bare døden til trøst.

— Det var trist lagnad det, svarte Vesle-Kvinten. Men jeg lurer på hvordan skogen tar det dersom du springer under Storfossen, jeg skal følge deg, jeg!

— Under Storfossen sa du? Ja, ja, la oss prøve det da, gutten min.

De maste og gikk til Storfossen alt de orket, skogen grodde så det knaket verre omkring dem jo fortære de labbet på.

— Lukk øyne og steng for ører og fly det forteste du kan gjennom fossekavet!

Da de kom opp på den andre siden av fossen var det bare like galt igjen. — Hau, hau, ropte Vesle-Kvinten, det var da en innpåsliten skog da!

Men som han hadde stått slik en stund og pønset på nye utveger, fikk han øye på en diger brann borte på en haug — det var en gård som brente.

— La oss friste varmen da! ropte han.

Dermed la de avgårde så det smalt omkring dem igjen.

— Lukk øynene og pass på håret ditt, stakkar, og gå dønn igjennom, så skal du se! sa Kvinten.

Han hadde ikke før sagt det før de tok gyven gjennom varmen så det svei av mørje både i lår og lender. Men det ble ikke bedre av det heller gubære. Skogen sto der den, bare litt tjukkere og enda mer bustete enn før.

— Det var da en innpåsliten skog da! ropte Vesle-Kvinten og ble riktig harm i holdet. No har vi gått gjennom både ild og vann, men like trassig er den. Men det er det samme, no tar jeg beinvegen til selve olderskogtrollet, jeg, mens du står her og venter. Det tar ikke lange økta!

Vesle-Kvinten la i veg, og han gjorde ikke vegen gammel før han endelig sto midt inne i skogteigen til selveste olderskogtrollet. Der fikk han se et lite oldertre som liksom sto der og sukket etter liv borti et nakent hull i berget.

— Jeg vil plante deg i saftigere jord, jeg, stakkar. Dette svarte hullet gir deg hverken næring eller tæring, sa han.

Han tok olderbusken riktig vakkert opp med roten og flyttet den over i saftigere jordsmonn på solsiden. Da han hadde pyntet og stelt om den både vel og lenge, kom det et stort og buskete troll bort til ham.

— Hvem er du for en kar som steller så vakkert med trærne mine? spurte han.

— Å, jeg er en stakkars liten trollunge, som er så gla i olderskog. Men denne lille, pene olderbusken hadde lite sol og mager jord der den sto, derfor flyttet jeg den hit. Her vil den trives og bli et stort, vakkert tre.

— Det var da en makalausing til snill kar det da, og kan jeg gjøre deg en gjentjeneste så gör eg det, svarte olderskogtrollet. Han var så smellende blid i målet.

— Å, det er ikke noe å snakke om. Men heime hos oss skygger olderskogen for solen, men ikke har jeg hjerte til å hogge den ned heller. Hva skal jeg gjøre med det da?

— Se her, gutten min, ta denne kvisten med deg, den skal du bare slå på skogen med, så vil den forsvinne

like fort som slaget er slått. Men vil du plante en ny skog, så graver du denne stokken ned i jorda, og da får du skogen der du vil ha den. Lykke til da, gutten min, og ha det godt! Dermed ruslet olderskogtrollet sin veg.

Det tok ikke så lang tiden før Vesle-Kvinten rakte borti den gamle kallen igjen.

— Du sitter og venter du, sa Kvinten.

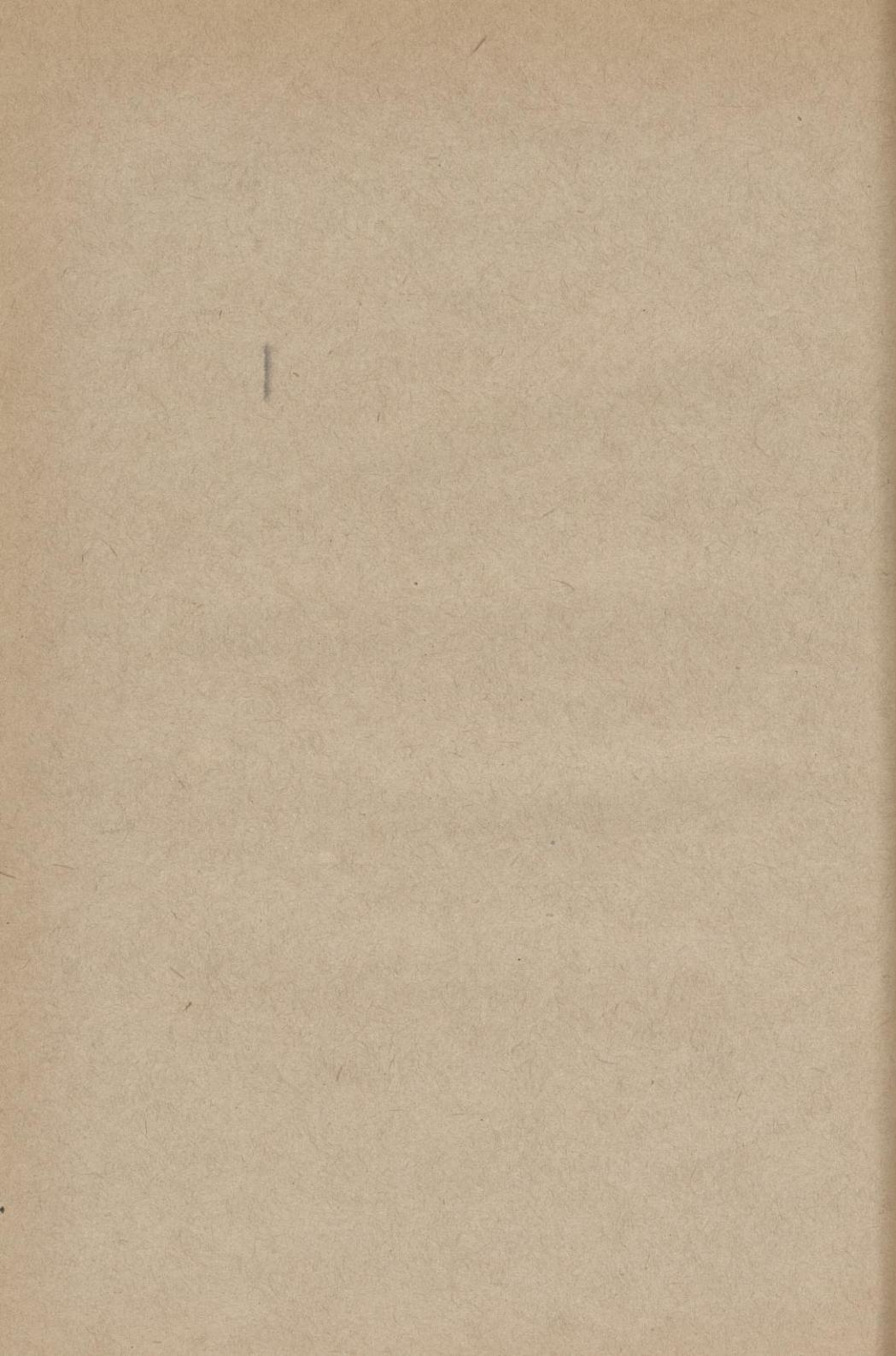
— Ja, på døden, gubære, klaget gamlingen.

Vesle-Kvinten slo på skogen med kvisten, og dermed forsvant hele greia.

— He! ropte kallen, det var trollmann det! Men hvordan skal jeg annet enn takke deg, jeg eier ikke hverken gods eller gull, men min evige velsignelse skal du ha, gutten min, det er det beste jeg kan gi deg.

— Takk for det, og slit friheten med helsa, svarte Vesle-Kvinten og strøk beinvegen til Storheia.

Hærbærn-trollet og de glade laksene

et var en tindrende klar høstdag med sol og varme og gode greier, slik at alt krek måtte ut og gå. Og på en slik dag vilde ikke Vesle-Kvinnen heller ligge heime og sture, han måtte ut og gjøre seg godt av livet. Han slang nisteskreppa over skulderen og stundet i veg.

Da han hadde gått slik og luntet både vel og lenge, ble han så varm og svett på kroppen sin og dertil så formastelig tørst at han trengte både drikke og hvile. Da han kom ned til elva, fikk han se det var så armodslig lite vann, han hadde aldri sett så lite vann i så stor en elv før. Det var bare så vidt det rislet og rant midt i leiet, men verst av alt var det at laksen lå og sprellet i små

vasshull og så seg ikke i stand til å komme bort til vassfaret for å berge livet.

— Men kjære deg, lakse kakse, hvordan er du kommet i slik en tilstand da? spurte han den første han råkte borti.

— Simpel trolldom, gubære, sa laksen. De driver med å stenge vannet for siden å fange oss i tusentall. Det skal være trollbryllup i Hærbærn, og tusen troll skal spise laks. Snart er elva helt tørr, og da er vi fortapte alle glade laksene i Storelva.

Vesle-Kvinten tok laksen pent i armene og bar den både pent og pyntelig over i Vassrenna. Men best det var råkte han borti en annen laks også som lå og sparket og kavet på samme viset som den første. Den var mye større, og det var bare såvidt den hadde vann nok til å fukte finnene sine der den lå og stridde med døden.

— Nei, slik elendighet da! ropte Vesle-Kvinten. Han tok den i armene, og det var bare så vidt han var kar om å løfte den over i vassrenna.

— Takk skje lov og pris, og måtte skjebnen belønne deg for det, sa laksen.

Vesle-Kvinten ridende på en sølvglinsende laks.

Men enno var det ikke unnagjort, for no råkte han sannelig borti den tredje laksen og, og den var så mye større og tyngre enn den andre at han riktig kvidde seg for basketaket. Han måtte opp i skogen og skjære seg en diger stokk som han brukte til å spette den avgårde med. Og sannelig måtte han henge i og, han dreiv på så svetten rant og sømmen i buksebaken raknet.

Da Vesle-Kvinten skulde puste ut etter denne tørnen, fikk han se samme elendigheten hele elva nedover. FY og fy for noe svineri, tenkte han. Hvordan skulde han vel være kar om å greie hele denne jobben alene?

Da han hadde grunnet over dette en stund, kom han på andre tanker. Han tok tjuvspranget oppover mot slussen. Da han kom dit, sto Hærbærn-trollet og murte opp en diger demning.

— Hva er du for en kropp? spurte trollet.

Vesle-Kvinten fortalte det, og fikk vite hvorfor trollet holdt på å bygge.

— Men jeg skulde vært heimom som snarest for å sette folk i sving med å lage istand til bryllupsfesten.

— Jeg skal hjelpe deg, jeg, sa Vesle-Kvinten. Mens

du svipper deg heimatt så skal jeg være kar god nok til å mure opp resten av denne demningen.

Dette syntes trollet hørtes vakkert ut, og dermed ga han seg på veg. Han var ikke før kommet over den første haugen før Vesle-Kvinten var i full gang med å rive stein og torv så vannet fosset avgårde.

Men Hærbærn-trollet var ikke den som gjorde vegen gammel, for når slike karer flyr i fjellet, så må sju blanke lys tidlig opp om morran om de skal holde mål. Og slik gikk det til at trollet kom så fort tilbake til demningen at Vesle-Kvinten enno ikke hadde maktet å få slusa helt åpen. Han hogg Kvinten i baken og løftet ham høyt i været.

— No skal du få straffen din, ditt utgjorte fantetroll, no skal du både få blø og dø i fossegyvet, lykke til på din siste ferd! skreik han.

Dermed havnet Kvinten i fossen, gikk kast i kast over kulpene og forsvant som et lite næste langt nede i grønne juvet.

Hærbærn-trollet sto oppe på muren og danset og lo, pekte nese og gjorde rundkast. Men det siste ble han mindre heldig med. Fotfestet glapp for ham, han trillet rundt og kanglet ut i fossen. Det så granngivelig ut som

et stort mosegrodd fjell som valt avgårde ned gjennom fossen. Og da han kom ned til den store, grønne kulpen, kom selveste Vesle-Kvinten ridende på en diger laks, og etter ham kom store og små lakser i veldige stimer, og no kan du tro det ble krig i elva! Hele laksehurven rente seg dønn på trollet, og slåss gjorde de så det kokte i vatnet, ja, hele luften omkring sto aldeles stinn av vass-sprut.

Da kampen var over, kom det en stor, vakker regnbue til synе over fossen, og inne i den regnbuen i alle de herligste farger kunde en se Vesle-Kvinten ridende på en sølvglinsende laks.

Selje-fløyten

ppe i Storheia satt en liten hare og spilte på en seljefløyte som den hadde fått av ei gammel kjerring nord i haugene for tjeneste og godt hjertelag. Og haren ble så urimelig glad i denne fløyten at den aldri i verden kunde tenke seg å skille lag med den for aldri så godt mellomlag. Fløyten som slo de vakreste triller av verden, hadde en underlig, lokkende makt til å tenne livsgleden i de små jordmusene som kom myldrende ut av hulene sine for å gi seg til å danse av hjertens lyst.

Det så ut som denne fløytingen aldri vilde ta ende heller, haren dreiv på og blåste fra solrenning til solefall — og de små jordmusene danset og danset og glemte aldeles både hvilen og levemåten sin.

Da syntes den gamle musekongen det gikk for vidt med galskapen, og ønsket at det snart måtte bli slutt på leiken. For musekongen var en forsiktig fyr og holdt seg kloklig i skjul under den gamle einerrotten. Her holdt han et våkent øye med begivenhetenes gang. Og her kunde han også se at både hoggormen, snogen og ugla slo ned i danseleiren og åt den ene musen etter den andre. Til slutt bestemte den seg for å springe bort til haren og klage sin nød. Den pusset gullkronen og børstet purpurkappen, tok sitt septer, og dermed la den av sted.

— Kjære, snille hare, du som er så grovelig pen og snill, ikke har jeg imot hverken deg eller fløyten din, men dess mer du spiller, jo flere mus kommer det bort for meg. Og skal du klemme på slik, blir jeg snart alene mus i riket! Å jeg sørger meg nesten ihjel!

Men haren sa som det var, den kunde ikke tenke seg å leve uten å spille på fløyten, og en er seg selv nærmest, mente den.

Musekongen ruslet videre og klaget sin nød. Langt om lenge møtte den Mikkel Rev.

— Nei, jaså, sa Mikkel, er det plass til sorger i noe så lite som deg da?

— Å ja, det er ikke fritt, pep musekongen og tørket seg om øynene. — Det er vel ikke annet å vente så lenge den stygge haren på heia driver med å spille på denne trollfløyten sin. Dermed fortalte den Mikkel hele historien.

— Ja, ja, sa Mikkel, etter som du er så liten og hjelpelös, så skal jeg hjelpe deg. Du får syne vegen dit haren holder til da!

I kveldingen krøp haren ut av hiet sitt og satte seg som vanlig på stubben og ga seg til å spille igjen. Men denne gangen ble den ikke sittende så lenge som den hadde tenkt likevel. Mikkel gjorde et langt hopp og tok et rettelig jafsetak i pusenakken. Da haren mistet fløyten sin, var ikke Mikkel sein om å nappe den til seg. Da det var gjort, sa den:

— Så får dere ha takk for meg begge to da! Den lo så kjeften nesten vilde revne på den. — Og no er det min tur til å ha det godt på mine gamle dager, for når jeg blåser i fløyten, så har jeg plenti med levemåte i all evighet!

Musekongen ruslet videre sin veg, den pep så ynkelig og klaget sin nød bare verre. Da den hadde gått slik en stund, råkte den borti en liten, rund og veslevoksen

kar som gikk og sparket alenè i raksten. Det var Vesle-Kvinten.

— Men i all verden hva er det du låter så sårt over da, musekonge? spurte han.

Musekongen fortalte den sørgelige tilstand. Og der som det skulde drive på slik, ble han nok snart alene mus i riket! Å, den sørget seg nesten ihjel.

— Nei, men har du hørt noe så grovelig stygt da, sa Vesle-Kvinten og spytte einerrotkvae lang veg av bare forargelse. — Å nei, Mikkel er lur han, og den som er lur er sjeldent ærlig! Du får gå i forkjøpet du og ta teften på reverompa, så skal jeg sannelig vise den hvor Kvistingjutulen fant Vintervatnet, jeg!

Da Vesle-Kvinten kom opp på heia, skapte han seg til og begynte å danse og sprette etter tonene fra seljefløyten.

— Hei å hå! ropte han til Mikkel. Ja, dette er sannelig moro det! Hei å hå, jeg kan ikke stanse heller. Kjære, snille Mikkel Rev, vær så snill å holde opp med fløytingen din da, jeg danser meg glugg ihjel!

— Hihih, flirte reven så tårene rant, ja, no kan du

Musekongen klaget sin nød til haren.

danse no, Vesle-Kvinten, til du dør, så slipper du å gjøre meg flere puss!

— Å, skån meg, å, skån meg! Du skal få gull og grønne skoger om du vil holde opp å fløyte. Å, å, å! Armene mine er blitt lamme, jeg kan ikke røre dem mer, jeg kan ikke løfte dem engang!

— Bravo! ropte Mikkel og stilte seg opp foran Vesle-Kvinten og riktig ertet ham med å blåse ham like opp i ansiktet.

Men det sto ikke lenge på, før med det samme trev Vesle-Kvinten seljefløyten fra Mikkel og ga den samtidig et kraftig spark på snuten, så den gikk kant i kant over lyngrabbene.

Vesle-Kvinten gjorde opp en liten varme med ildstålet, og snart ble det bare aska igjen av hele seljefløyten.

Da ble musekongen glad, kan du tro.

— Du er en stor mann du, Vesle-Kvinten. Og godhjertet.

— Godhjertet og sirompa, ja — akkurat, sa Vesle-Kvinten.

Vesle-Kvinten bygger hønsgåerd

E

n vakker høstdag etter solefall gikk Vesle-Kvinten og dro seg oppi granskogen, uten å ha noe særskilt fore. Han pratet med seg sjøl, småsang og hilste på fugl og firbeint fant, og slik holdt han det gående både drøyt og lenge, til han råkte borti en kar som var på jakt med ei diger luntebørse hengende over ryggen.

— God dag, sa mannen, du skulde vel ikke ha sett sneven av reven du vel?

— Nei, hverken teven eller sneven av reven, sa Vesle-Kvinten.

— Det var da skrot det da! No har jeg jaktet etter

den i sju ganger sju døgn både jeg og sju andre, men like nytteløst er det. No har Mikkel hver eneste dag hele året igjennom stjålet både en og to høner. Vi både skaut og la ut åte og sakser, men enda var det ikke råd å få has på styggen.

— Det var ilde det, sa Vesle-Kvinten. — Men kan jeg stå deg til tjeneste, så vil jeg friste det jeg kan. Gå du bare heim og legg deg, du, og når det er gått sju ganger sju uker, skal vi snakkes ved.

Mannen syntes nok dette var et underlig svar, men det var det samme, tenkte han, bedre å få tak i Mikkel seint enn aldri. Dermed ruslet karene hver til sin kant.

Vesle-Kvinten tok vegen lenger opp i åsen, plukket seg noen digre klaser med rognebær og ruslet videre — til han kom midt inni tykke bjørkeskogen. Der satt det ei gammel skjære og brukte slarva.

— Nei, god dag, skjæreremor, hilste Vesle-Kvinten. Det var da svært så vakkert *du* kan synge da. Jeg har mest aldri hørt så vakker sang før.

— Syns du det, flirte skjæra og satte nebbet sitt så stolt mot sky. — Men det var da noen riktig gilde rogne-

bær du har plukket da. Det er vel reven som skal ha dem da.

— Søte er de og lavt hang de, derfor tok jeg dem før reven skulde få tak i dem. Nei, for den eggtjuven og fugledreperen har jeg ikke noe til overs. Men se her, skjæremor, du skal få dem du, du er både en pen og ærlig fugl. Vesle-Kvinten kastet bærklasen til henne.

Skjæra ble så glad at den skrattet av glede.

— Det skal bli saker til meg og ungene mine, det, sa hun. Og så skal vi sitte og le til hønsetjuven når han drar forbi her om natten.

— Ja, denne Mikkel er en slem fyr det. Kom den ikke farende forbi meg istad med ei vakker skjære i munnen. Fy deg, sa jeg til den. Men vet du hva den svarte? Alle skjærene i skogen skal dø! Alle skjærene i skogen skal dø! Men jeg skal sannelig ta livet av den, jeg, dersom du vil vise meg hiet hans.

— Kom her, du, sa skjæra, jeg skal vise deg vegen, jeg. Det bar av gårde nedover lia et drøyt stykke, til skjæra endelig slo seg ned i ei diger, gammel bjørk. — Her er hiet, her er hiet! skrattet den og fløy oppover åsen igjen.

Vesle-Kvinten ga seg til å rusle fram og tilbake, til han langt om lenge møtte Mikkel som kom vimsende over lyngrabbene.

— Hø, hva er du for en kar da? spurte Mikkel.

— Å, jeg er en stakkars hönsegårdbygger som driver omkring og søker arbeid, svarte Vesle-Kvinten.

— Nei, jaså, er du *det* du, sa Mikkel, han klødde seg tankefull i nakkepelsen og ble stående og grunne.

— Kanskje du kunde påta deg å bygge hönsegård for *meg* og du? For akkurat no hadde jeg tenkt å begynne med hönseavl, og dersom du vil gå i gang med det samme, skal du få god betaling.

— Gjerne det, sa Vesle-Kvinten, han spyttet i neven og fløy av gårde etter øks og hammer. Dermed var han i full gang med å lage hönsehus. Han teljet og hogg så flisene fok, plystret og sang og holdt det gående døgnet rundt så svetten silte av ham. Da han var ferdig, kom Mikkel draende med den ene høna etter den andre.

— Har du noe imot å være hönsegårdbyggen min? spurte Mikkel.

— Det skulde jeg like, svarte Vesle-Kvinten.

— Æda, bæda, tullmikkel! ropte Vesle-Kvinten.

— Her har du ei børse, og når det kommer mennesker i nærheten, gir du dem «kamfer og vatten».

Jo, det var grei skuring det, mente Vesle-Kvinten, og dermed lot han seg hyre som Mikkels hønsedreng.

Da det hadde gått sju ganger sju uker, ble det så tykt med høner i huset til Mikkel at det ikke var rom til flere.

— No har jeg mat i hundre år, og da sørger ikke jeg lenger, flirte Mikkel. — Men skulde det komme noen her og forstyrre husfreden, har jeg lagt dette reipet oppi treet her. For er det noen som skal inn i hønsehuset, setter han foten i denne løkka utenfor døra, og dermed har vi bare å dra i reipet og heise ham i været etter det ene beinet. Siden skyter vi ham. Det skal bli moro det.

Mikkel skulde no stelle med låsen i døra, og som han holdt på å tukle med det, kom han til å sette det ene bakbeinet i løkka, og det var det samme som uløkka. Vesle-Kvinten dro i reipet alt han var kar til, og dermed ble Mikkel hengende og dingle i treet. — Adjøs da, dåsemikkel, våsemikkel, flirte Vesle-Kvinten. — Og på gjensyn da!

No ruslet Vesle-Kvinten beinvegen til husbonden

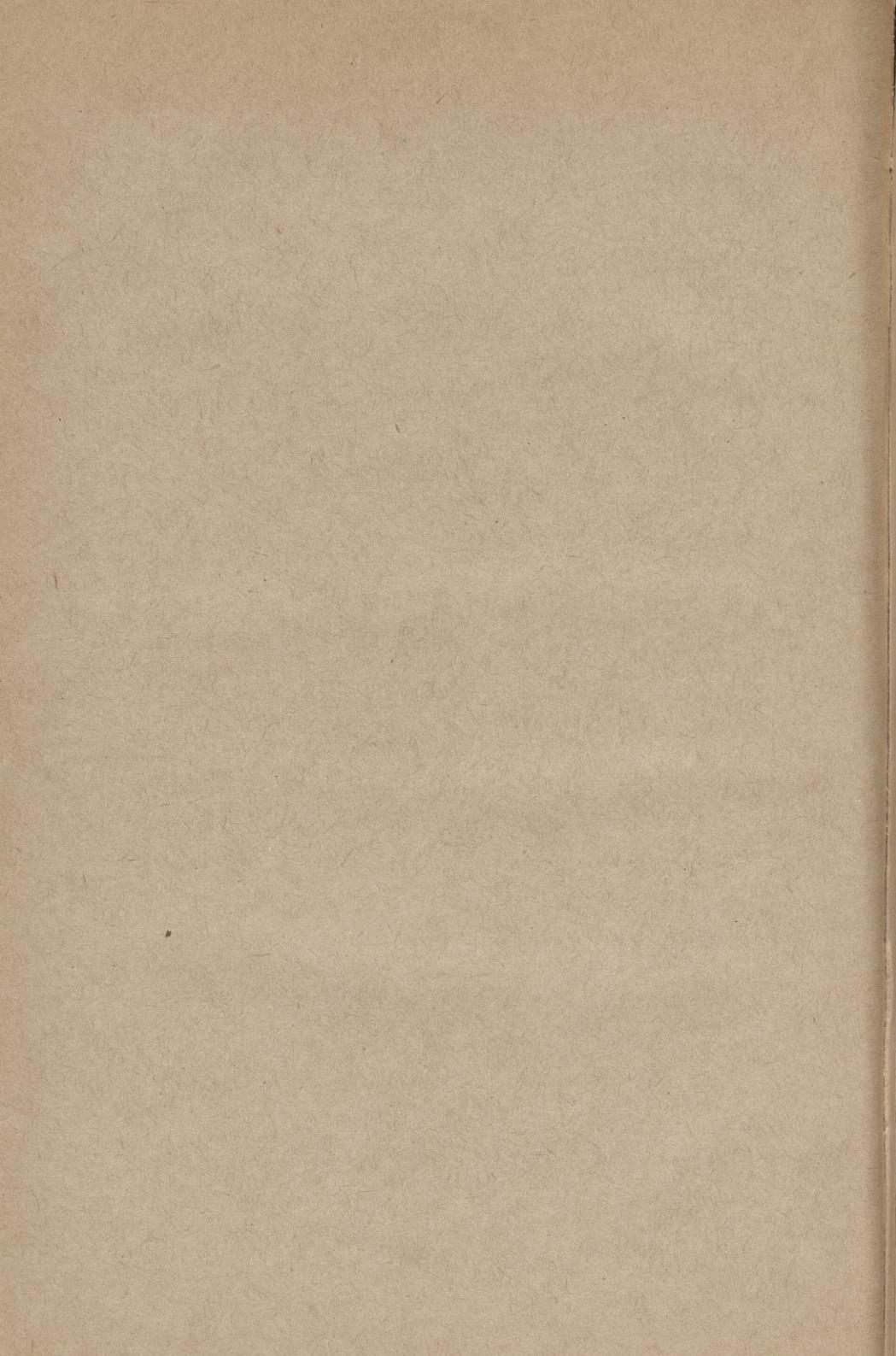
som eide alle hønene og sa at no kunde han bare komme og hente dem alle sammen.

Dette trodde husbonden bare var snikksakk og tull alt sammen, men da han ble synt vegen til Mikkels hønsegård og fikk se Mikkel sjøl dingle etter bakbeinet, fikk han syn for saken likevel. De stilte seg opp og pekte lang nese til Mikkel, danset og lo gjorde de også for å erte ham riktig til gagns.

— Æda, bæda, tullmikkel, sa Vesle-Kvinten.

— No skal du sannelig få unngjelde, ditt utske, raste husbonden, han løftet geværet og ga den «kamfer og vatten».

Gullharpen

en store, stygge og ukristelige Vassfjelljutulen hadde dratt av gårde med kongedatteren, og ingen makt i verden var god til å løse henne ut, enda de prøvde alt som prøves kunde.

— Ja, ja, sa kongen, så vet jeg ingen annen utveg enn å sette troll mot troll da, koste hva det koste vil.

Dermed skikket han noen karer av gårde til Storheia for å hente Stor-Kvinten. Og det tok ikke lange økta før han kom sabbende til kongens gård for å gjøre tjeneste.

— Er du sterk, Stor-Kvinten? spurte kongen.

— Ja, som rå graut, svarte Kvinten.

— Kan du frelse datter mi fra Vassfjelljutulen, skal du få en tønne gull for strevet, sa kongen.

— Jeg får vel prøve, brummet Stor-Kvinten. Og dermed sleivet han av gårde så det knaket i både røtter og trær. Da han langt om lenge kom fram til Vassfjell-skaret, ropte han så det sang i bergveggen:

Kruse duse jutulbein
vil jeg, skal jeg det!
Syn meg holdet ut av stein.
Krase druse jutulbein
skal jeg før sol går ned!
Jeg vil krase stein og flint
til støv og røyk,
no er jeg duglig sint!

Han hadde ikke før sagt det, før det tok til å brake i fjellet, og ut av en diger sprunge kom jutulen veltende. Han var så sint at eiteren lyste i lue ut av kjeften hans. Da han fikk se Stor-Kvinten, ropte han:

Øie deg som vondt meg harmer!
Jeg skal slå deg svart i svime,
en dreis om snuten så det varmer!

Vassfjelljutul er i dag
det største trollet i sitt slag.
Øie meg, du digre Kvint,
no har du terga meg for sint!

Trollene gjøv i hop så jord og stein, filler og hår sto som en røyk omkring dem. De remjet og skreik og klorte, de sparket og slo og nös så skommet valt i store flak i alle retninger. Og slik dreiv de da på både vel og lenge, til Stor-Kvinten måtte gi seg.

— Jamen er du stri å dras med, sa Kvinten og ga jutulen labben til fred og forsoning. — Fra denne dag vil jeg ikke være deg med hverken vondt eller godt, og lykke til da, Vassfjelljutul!

Dermed ruslet Stor-Kvinten heim til Storheia igjen, både fillete og blodig.

— Det var troll å bakse med det, sa han til Gull og Vesle-Kvinten. — Men hvor i all verden har *du* vært i disse ukene da? spurte han Vesle-Kvinten.

— Å, jeg har tjent mitt brød hos enketrollkjerringen i Sylene, jeg, svarte Vesle-Kvinten.

— Fikk du mellomlag for det da?

— En harpe av gull som har de vakreste toner i verden når jeg spiller på den. For så vakre er tonene at onde ånder blir som engler og faller i søvn og drømmerier.

— Det har jeg vondt for å tru, snøvlet Stor-Kvinten.

— Du har vel det, svarte Vesle-Kvinten og reiste ut i verden med harpen sin for å prøve lykken.

Han krabbede beinvegen opp mot Vassfjellet, satte seg på en stor stein og begynte å klimpre på gullharpen sin. Langt om lenge smalt det i bergveggen. Vassfjell-jutulen brøt seg ut av fjellet og ble stående og glo og lytte både vel og lenge.

— Hvem er du som lager slike vakre toner? spurte jutulen.

— Å, jeg er en foreldreløs stakkars som flyr verden rundt etter spillemannsjobb.

— Nei, jaså, er du det du. Ja, ja, dersom du vil ta til takke med hus og levemåte hos meg, så er du velkommen, sa jutulen.

Dette syntes Vesle-Kvinten låt både vel og bra, og

Vesle-Kvinten klimpret på gullharpen sin.

dermed ga han seg i lag med jutulen inn i fjellet. Det lukket seg etter dem med et stort brak etter hvert som de gikk. Inne i hulen kunde Vesle-Kvinten fra grueilden se den ulykkelige kongsdatteren sammenkrøpet borti en krok, hun hulket og gråt slik at det gjorde hjertens vondt å høre på.

— Ja, no får du spille for meg og kongsdatteren da!
ropete jutulen.

— Harpen låter ikke i lukket fjell, sa Vesle-Kvinten.

— Sier du det, snøvlet jutulen, og så smalt det igjen.
Og gjennom en stor sprekk i fjellet sivet dagslyset inn.

Vesle-Kvinten klimpret i veg på gullharpen sin, og vakrere toner hadde jutulen aldri i sine levedager hørt maken til. Jo lenger Kvinten spilte, jo vakrere ble tonene, og jutulen lå bortpå brisken og lyttet og drømte. Til slutt dormet han inn og ble liggende å snorke så det knaket i hulen.

— No er det best du svinter deg, hvisket Vesle-Kvinten til kongsdatteren, jeg blir sittende her og spille til sola kommer inn, for da sprekker jutulen. Kongsdatteren sprang alt hun orket, og da hun langt om lenge kom til kongsgården igjen, smalt det oppi Vassfjellet.

Kongen ble så glad at han lyste til fest på kirkebakken for hele landet og alt folket. Han sendte også manngar til Vassfjellet for å leite etter Vesle-Kvinten, men ingen Vesle-Kvint var å se.

Oppå Storheiarden satt Kvinten og spilte på gullharpen sin, spilte liksom for hele verden og gjorde seg usynlig for alminnelige mennesker. Han vilde ikke vite om noe stas, han, selv om han hadde reddet både en og hundre kongsdøtre.

— Ære, stas og vide spurlag er bra, men bør aldri være målet for en god gjerning, tenkte han og slo videre på gullharpen sin.

Grashoppene og de røde prinsene

E

n gang som Vesle-Kvinten var ute og dro seg etter Fjellsetermyra, syntes han at han hørte slik en underlig dundring i jorda langt, langt borte. Og klarere og klarere hørte han dundringen. Derned ga han seg til å undres over hva slags fanteri dette vel kunde være. Det fikk han snart syn for. For best det var, kom det to karer løpende som om de hadde livet til låns. Da Vesle-Kvinten fikk se slikt hastverk på en blank og fredelig sommersøndag, ble han reint fælen, og han til å rope:

— Er det lynet dere løper etter, karer, så får dere jamen henge i, for no er det over sju uker siden det dro her forbi.

Karene ble enige om å puste litt på. De hadde sta-

selige klær. Buksene og blusene deres, som var av rød fløyel, var besatt med snorer og knapper av gull, i hattene hadde de strålefjær og diamanter og alskens stas og pynt.

— Jaså, er dere prinser også dere kanskje? spurte Vesle-Kvinten.

Jo, de var da det, og no var de ute og øvde seg i kappløp.

For saken var den at det morsomste kongen i nabolandet deres, Solriket, visste, det var å se på når folk løp omkapp. Det hendte derfor både titt og ofte at han fikk i stand slike kappløp, og han satte opp store og gilde gavepremier. Jo gildere premiene var, desto hardere og mer spennende syntes han kappestriden var. Som det skred og led, syntes kongen at no fikk han se å få i stand et skikkelig oppgjør mellom kappløperne, for når han skulde si som sant var, så var de noen dogne knekter alle i hop. Så lot kongen en dag budstikken gå over land og rike for å lyse det siste og største kappløp. Men denne gangen var det ikke noen kleinere premie enn selveste prinsessen og det halve kongerike han hadde satt opp til seierherren. Og for at ikke alle udugelige vanskapninger av folk skulde melde seg, forlangte han at alle de som tapte skulde miste livet og jages på sjøen. Kappløpet skulde komme i stand den tiende dag over solverv.

— Og kanskje du som er så liten og tjukk også hadde tenkt deg av sted? spurte prinsene.

— Å, du veit, er det slik at hvem som helst kan by seg fram, så kunde det jo alltid slompe at jeg også fikk lyst til å prøve lykken, svarte Vesle-Kvinten.

Da lo prinsene så det riktig gnall i åsene, ja, de skreik og bar seg av latter.

— Du med de bitte små kluntebeina dine! ropte de. Ja, du skulde sannelig bli en nydelig prinsemåg til kongen i Solriket! Og så lo de igjen nesten mer enn de hadde godt av.

Som de ble sittende slik og bære og skape seg, kom det ei gammel kjerring subbende over lyngrabbene. Da hun fikk øye på folk, ga hun seg også stunder til å hilse på dem.

— Goddag, godtfolk, og signe kvilen deres alle i hop, sa hun så hjertens fin i målet. Dere skulde vel ikke ha sett noe til grashoppene mine dere vel? Hun støttet seg til krokstaven, skalv på hendene og mimret ustanselig om munnen.

— Grashoppene dine? ropte prinsene, og så brast de i latter igjen. Å nei, kongekandidater hadde nok annet å ta seg til her i verden enn å gi akt på ugagnskryp. For no skulde de være med i det store kappløpet i Solriket om prinsessen og det halve kongeriket, og dersom de

møtte ei grashoppe på sin veg, så visste de ikke noe bedre enn å knekke den under skosålene.

Den gamle sukket bedrøvet og syntes det var sårt å høre det. Men Vesle-Kvinten mente no det han, at all slags kryp og kryl røktet sitt kall, ja, det fantes ikke det usleste vesen som ikke gjorde gagn for seg her i verden.

— Ta det med ro, du, gamlemor, sa han og klappet den arme kroken på ryggen. Jeg skal hjelpe deg, jeg, så kanskje vi finner grashoppene dine likevel, vi.

Prinsene tok til med kappløpet igjen.

Den gamle kjerringa og Vesle-Kvinten grov og snuste mellom moserabbene og lyngkvasene hele dagen, og da det led mot kveldingen, fant de sannelig grashoppene. Den gamle kroken ble så gla at hun mest kunde gråte.

— Du får ha evig takk for hjelpen da, gutten min, sa hun, og har du et ønske her i verden, så kom bare med det.

Vesle-Kvinten vilde ikke ha noen slags takk for det han hadde gjort, det var jo bare hans plikt, syntes han. Forresten var han så vel tilfreds med livet som han hadde det at han ikke godt kunde ønske seg det bedre. Men det kunde saktens være moro å vinne over prinsene i det store kappløpet tiende dag over solverv.

Hadde han ikke større ønske enn som så, mente kjerringa, så skulde da jamen dette gå i oppfyllelse.

Hun ga seg til å rote i en liten neverkont hun bar med seg, og opp av den tok hun et par av de største grashoppene.

— Disse skal du få låne hos meg, sa hun. Du legger dem under skosålene dine, og når du ønsker det, kan du sette av sted som et oljet lyn fra blåne til blåne så lenge du lyster og vil. Disse grashoppene er saktens sterke nok til å bære både deg og flere til om det kniper.

Dermed skiltes kjerringa og Vesle-Kvinten.

Den tiende dagen etter solverv møttes både likt og ulikt hos kongen i Solriket. Både kongen, prinsessen og de røde prinsene lo så tårene rant da Vesle-Kvinten også bød seg fram.

— Ja ja, sa kongen, er det så at du også er likegla med livet ditt, så gjerne for meg.

— Den tykke, vesle kluntfotede trollungen! skreik alle de andre over seg.

No ordnet kongen kappløperne på plass. Alle var de sikre på at en av de røde prinsene skulde gå av med seiren, men *hvem* — det var ikke godt å si. Da den store slottskanonen tordnet, var løpet i full gang, fram og tilbake til verdens ende. Somme humpet i veg, andre labbet og etter andre både krøp og slang, de hujet og skreik og bar seg. De røde prinsene fløy av sted som nordavinden selv, og enda fortære fløy Vesle-Kvinten. Han spratt fra blåne til blåne som et oljet lyn. Han var også

den første som kom tilbake fra verdens ende, og det lenge før noen av de røde prinsene var halvveges.

Hverken kongen eller prinsessen eller noen av de andre vilde tro sine egne øyne, men da de fikk summet seg, kunde de ikke tro annet enn at det var sant likevel. Og ikke vilde kongen gå fra ordene sine heller, hadde han sagt det slik, fikk det slik være.

Det ble holdt store fester til ære for Vesle-Kvinten, og alle sa at no måtte kongen gi fra seg prinsessen og det halve kongeriket. Vesle-Kvinten takket for tilbudet, men han kunde nok ikke ta imot hverken prinsessen eller det halve kongeriket. Han vilde heller ønske seg noe annet. Ja ja, mente kongen, bare han ikke hadde altfor urimelige krav så.

— Jeg ønsker bare at alle dem som tapte i kappløpet må slippe å miste livet og jages på sjøen denne gangen, sa Vesle-Kvinten. Og dette ønsket fikk han oppfylt. De røde prinsene ble så glade at de ikke riktig visste hvilken fot de skulde stå på. Og som takk for hjelp og bistand, overørste de ham med gull og sølv i massevis.

Til sølv og gull sier trollene aldri nei takk.

Men hadde ikke Vesle-Kvinten hatt grrashoppene under skosålene, så ville sikkert en av prinsene ha vunnet prinsessen og det halve Solriket. Hadde de bare ikke vært så slemme til å gjøre narr av Vesle-Kvinten og den gamle kroken så . . .

LARVIK DISTRIKTSBIBLIOTEK
BARNEAVDELINGEN

Depotbiblioteket

76g1 83 801

M

U